

III

(Kiti aktai)

EUROPOS EKONOMINĖ ERDVĖ

ELPA PRIEŽIŪROS INSTITUCIJOS SPRENDIMAS Nr. 161/22/COL

2022 m. liepos 6 d.

dėl pagalbos, susijusios su gatvių apšvietimo infrastruktūra Bergene (Norvegija) [2023/101]

EUROPOS LAISVOSIOS PREKYBOS ASOCIACIJOS PRIEŽIŪROS INSTITUCIJA (TOLIAU – ELPA PRIEŽIŪROS INSTITUCIJA),

atsižvelgdama į:

Europos ekonominės erdvės susitarimą (toliau – EEE susitarimas), ypač į jo 61 ir 62 straipsnius,

EEE susitarimo 26 protokolą,

ELPA valstybių susitarimą dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo įsteigimo (toliau – Susitarimas dėl Priežiūros institucijos ir Teismo), ypač į jo 24 straipsnį,

Susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teismo 3 protokolą (toliau – 3 protokolą), ypač į jo II dalies 7 straipsnio 5 dalį ir 14 straipsnį, ir

paprašiusi suinteresuotųjų šalių pateikti pastabas ⁽¹⁾ ir atsižvelgdama į jų pastabas,

kadangi:

I. FAKTAI

1. PROCEDŪRA

1.1. SKUNDAS

- (1) 2017 m. gegužės 11 d. raštu „Nelfo“ (toliau – skundo pateikėja) pateikė skundą dėl esą Bergeno savivaldybės (toliau – savivaldybė) suteiktos valstybės pagalbos jos gatvėms apšviesti. „Nelfo“ yra sektoriaus federacija, Norvegijos įmonių konfederacijos (norv. NHO) narė. Ją sudaro Norvegijoje veikiančios elektros, IT, elektroninės prekybos, sistemų integravimo ir liftų bendrovės ⁽²⁾.
- (2) Įtariama, kad pagalbą gavo per įvairias patronuojamąsias įmones veikianti įmonė BKK AS ⁽³⁾. Toliau įmonė BKK AS ir jos patronuojamosios įmonės kartu bus vadinamos BKK grupe.

⁽¹⁾ 2019 m. balandžio 16 d. Sprendimas Nr. 27/19/COL pradėti suteiktos galimos valstybės pagalbos, susijusios su gatvių žibintais Bergene, oficialų tyrimą, OL C 197, 2019 6 13, p. 25, ir EEE priedas Nr. 46, 2019 6 13, p. 1.

⁽²⁾ Tuo metu, kai buvo priimamas šis sprendimas, su informacija apie „Nelfo“ buvo galima susipažinti adresu <https://www.nho.no/en/english/nho-sectoral-federations/>.

⁽³⁾ Dokumentas Nr. 855990 su priedais, kurie užregistruoti kaip dokumentai Nr. 855997, 855996, 855995, 858823, 858813, 858821 ir 855991. Remiantis svetainėje www.proff.no pateikta viešai prieinama informacija, pavadinimas „BKK AS“ neseniai buvo pakeistas į „Evin AS“. Vis dėlto, atsižvelgiant į aptariamą laikotarpį ir siekiant užtikrinti nuoseklumą su sprendimu pradėti tyrimą, šiame sprendime vartojamas pavadinimas „BKK AS“. Kitos nurodytos bendrovės vadinamos taip, kaip skunde ir Norvegijos valdžios institucijų bei suinteresuotųjų šalių pateiktoje informacijoje.

1.2. PAPILDOMA INFORMACIJA

- (3) 2017 m. birželio 1 d. raštu ⁽⁴⁾ ELPA priežiūros institucija persiuntė skundą Norvegijos valdžios institucijoms. 2017 m. birželio 27 d. ir liepos 5 d. raštais ⁽⁵⁾ Norvegijos valdžios institucijos pateikė pastabas.
- (4) 2017 m. rugsėjo 7 d. el. laišku ELPA priežiūros institucija paragino Norvegijos valdžios institucijas pateikti daugiau informacijos ⁽⁶⁾. Norvegijos valdžios institucijos atsakė 2017 m. rusejo 8 d. ⁽⁷⁾ ir 12 d. ⁽⁸⁾ el. laiškais.
- (5) 2018 m. liepos 11 d. ELPA priežiūros institucija išsiuntė prašymą pateikti papildomą informaciją ⁽⁹⁾. 2018 m. rugpjūčio 17 d. buvo surengta vaizdo konferencija. 2019 m. vasario 28 d. el. laišku Norvegijos valdžios institucijos pateikė daugiau informacijos ⁽¹⁰⁾.

1.3. OFICIALI TYRIMO PROCEDŪRA

- (6) Sprendimu Nr. 027/19/COL (toliau – sprendimas pradėti tyrimą) ELPA priežiūros institucija pradėjo oficialią tyrimo procedūrą ⁽¹¹⁾. Šiame etape ELPA priežiūros institucija susidarė preliminarą nuomonę, kad trys priemonės, kurios sprendime pradėti tyrimą nurodytos kaip a, b ir c priemonės, greičiausiai yra valstybės pagalba. ELPA priežiūros institucija taip pat išreiškė abejonių dėl šios galimos valstybės pagalbos suderinamumo su EEE susitarimo veikimu. Šios trys priemonės aprašomos 2 skirsnyje.
- (7) Norvegijos valdžios institucijos buvo paragintos iki 2019 m. gegužės 20 d. pateikti pastabų dėl sprendimo pradėti tyrimą. Gavusi prašymą šį terminą pratęsti ELPA priežiūros institucija jį pratęsė iki 2019 m. birželio 5 d. ⁽¹²⁾.
- (8) 2019 m. birželio 5 d. raštu ELPA priežiūros institucija gavo bendras BKK AS ir „Veilys AS“ (toliau – „BKK Veilys“) pastabas ⁽¹³⁾. 2019 m. rugpjūčio 6 d. raštu Norvegijos valdžios institucijos buvo paragintos iki 2019 m. rugsėjo 6 d. pateikti pastabų dėl šių pastabų ⁽¹⁴⁾.
- (9) 2020 m. balandžio 5 d. Norvegijos valdžios institucijos pateikė pastabas dėl sprendimo pradėti tyrimą ⁽¹⁵⁾. Pastabos išdėstytos dviejuose savivaldybės raštuose: atitinkamai 2019 m. gegužės 10 d. rašte ⁽¹⁶⁾ ir 2020 m. balandžio 3 d. rašte ⁽¹⁷⁾.
- (10) 2021 m. vasario 5 d. ELPA priežiūros institucija išsiuntė Norvegijos valdžios institucijoms dar vieną prašymą pateikti informacijos ⁽¹⁸⁾. 2021 m. balandžio 12 d. Norvegijos valdžios institucijos pateikė atsakymą į šį prašymą ⁽¹⁹⁾.

⁽⁴⁾ Dokumentas Nr. 858239.

⁽⁵⁾ Dokumentai Nr. 863097, 863099, 864432 ir 864434.

⁽⁶⁾ Dokumentas Nr. 872926.

⁽⁷⁾ *Ten pat.*

⁽⁸⁾ Dokumentas Nr. 873252.

⁽⁹⁾ Dokumentas Nr. 923689.

⁽¹⁰⁾ Dokumentas Nr. 1058456.

⁽¹¹⁾ Šio skundo atvejų nagrinėjimui turėjo įtakos COVID-19 protrūkis ir dėl jo atsiradęs itin didelis su pranešimais susijęs darbo krūvis.

⁽¹²⁾ Dokumentas Nr. 1070238.

⁽¹³⁾ Dokumentas Nr. 1073541, įskaitant priedus, kurie užregistruoti kaip dokumentai Nr. 1073542 ir 1073543.

⁽¹⁴⁾ Dokumentas Nr. 1082647.

⁽¹⁵⁾ Dokumentas Nr. 1126799.

⁽¹⁶⁾ Dokumentas Nr. 1126803.

⁽¹⁷⁾ Dokumentas Nr. 1126801.

⁽¹⁸⁾ Dokumentas Nr. 1178400.

⁽¹⁹⁾ Norvegijos valdžios institucijos atsakė 2021 m. balandžio 12 d. el. laišku, kuris užregistruotas kaip dokumentas Nr. 1202143. Pridedamas raštas su priedais užregistruoti kaip dokumentai Nr. 1194243, 1194249, 1194179, 1194189, 1194181, 1194183, 1194199, 1194185, 1194187, 1194217, 1194191, 1194193, 1194197, 1194195, 1194255, 1194253, 1194205, 1194201, 1194203, 1194209, 1194207, 1194211, 1194213, 1194223, 1194215, 1194229, 1194219, 1194221, 1194225, 1194233, 1194227, 1194235, 1194231, 1194239, 1194251, 1194237, 1194245, 1194241 ir 1194247.

2. PRIEMONIŲ APRAŠAS

2.1. SUSIJUSI INFRASTRUKTŪRA IR TEISĖS SUBJEKTAI

- (11) Palei savivaldybės kelius nutiesta gatvių apšvietimo infrastruktūra praeityje priklausė savivaldybės padaliniiui, kuris vadinosi „Bergen Lysverker“. Vis dėlto 1996 m. įmonę „Bergen Lysverker“, įskaitant jos turtą, išigijo BKK DA. Tuo metu ši bendrovė priklausė kelioms savivaldybėms, o savivaldybė buvo pagrindinė akcininkė.
- (12) Vėliau BKK DA buvo reorganizuota į BKK AS ⁽²⁰⁾. Remiantis viešai prieinama informacija, savivaldybei priklausė 37,75 % akcijų. Kiti akcininkai yra „Statkraft Industrial Holding AS“ ir įvairios savivaldybės ⁽²¹⁾.
- (13) Nuo to laiko palei Bergeno savivaldybės kelius nutiesta gatvių apšvietimo infrastruktūra priklausė ir ją eksploatavo įvairios patrunuojamosios BKK AS įmonės. BKK grupės valdoma infrastruktūra šiuo metu priklauso bendrovei „Veilys AS“. Šiai bendrovei taip pat priklauso gatvių apšvietimo infrastruktūra palei valstybinius, fiulkių ir privačius kelius.
- (14) Norvegijos valdžios institucijų teigimu, „Veilys AS“ savo gatvių apšvietimo infrastruktūros pati neeksploatavo ir jos techninės priežiūros neatliko – šią veiklą vykdė patrunuojamoji įmonė pavadinimu „BKK EnoTek AS“ ⁽²²⁾.
- (15) Kaip bus išsamiau aprašyta toliau, bendrovei „Veilys AS“ priklauso ne visa palei Bergeno savivaldybės kelius įrengta gatvių apšvietimo infrastruktūra. Kai kurios šios infrastruktūros dalys priklauso savivaldybei.

2.2. SKUNDE NURODYTOS PRIEMONĖS

- (16) Skunde nurodytos dvi įtariamoms valstybės pagalbos priemonės. Pirma, skundo pateikėja teigė, kad savivaldybė BKK grupės bendrovėms už palei savivaldybių kelius įrengtų gatvių žibintų techninę priežiūrą ir eksploatavimą mokėjo per didelę kompensaciją (a priemonė). Antra, skunde teigta, kad savivaldybė finansavo bendrovei „Veilys AS“ priklausančioje infrastruktūroje įrengtus 12 000 naujų LED šviestuvų (b priemonė) ⁽²³⁾.
- (17) Skundo pateikėjos teigimu, a ir b priemonės yra tėtinis valstybės pagalbos taisyklių pažeidimas nuo 2016 m. sausio 1 d. Todėl, kaip nurodyta sprendimo pradėti tyrimą 18 punkte, a ir b priemonių vertinimą ELPA priežiūros institucija apribojo šiuo laikotarpiu.
- (18) Skundo pateikėja mano, kad eksploatuoti gatvių žibintus ir atlikti jų techninę priežiūrą už kompensaciją būtų pasirenę keli tiekėjai. Tuo remdamasi, techninę priežiūrą ir eksploatavimą apimančią veiklą ji laiko ekonominio pobūdžio veikla ⁽²⁴⁾.

⁽²⁰⁾ Dokumentas Nr. 863099, p. 1. Daugiau informacijos pateikta toliau išdėstytuose 3 ir 4 punktuose dėl Norvegijos valdžios institucijų ir suinteresuotųjų šalių pastabų.

⁽²¹⁾ Duomenys gauti iš svetainės www.proff.no.

⁽²²⁾ Dokumentai Nr. 1126803, p. 1, ir 1126801, p. 1.

⁽²³⁾ Žr. sprendimo pradėti tyrimą 19 ir 34 punktus.

⁽²⁴⁾ Dokumentas Nr. 855990, p. 6.

- (19) Jei kompensacija susijusi su visuotinės ekonominės svarbos paslauga (VESP), skundo pateikėja tvirtina, kad ⁽²⁵⁾, pirma, valstybės pagalbos buvimo negalima atmesti remiantis „Altmark“ kriterijais ⁽²⁶⁾, antra, susijusi kompensacija viršija visuotinės ekonominės svarbos paslaugų *de minimis* viršutinę ribą – 500 000 EUR ⁽²⁷⁾, trečia, priemonės neatitinka VESP sprendimo ⁽²⁸⁾ reikalavimų.
- (20) Skundo pateikėjos skaičiavimu, kompensacijos permoka už techninę priežiūrą ir eksploatavimą siekia 1,12 mln. EUR per metus. Panašiose paslaugų sutartyse nurodytos kainos esą siekia apie [...] NOK už vieną apšvietimo tašką per metus ⁽²⁹⁾.

2.3. SPRENDIME PRADĖTI TYRIMĄ NUSTATYTA PAPILDOMA PRIEMONĖ

- (21) Savivaldybės mokėjimai apėmė su bendrovei „Veilys AS“ priklausančia gatvių apšvietimo infrastruktūra susijusių kapitalo sąnaudų kompensavimą. Šis kompensavimo mechanizmo elementas į oficialų tyrimą buvo įtrauktas kaip c priemonė. Kaip nurodyta sprendimo pradėti tyrimą 18 punkte, c priemonės vertinimas neapsiriboja laikotarpiu nuo 2016 m. sausio 1 d.

3. NORVEGIJOS VALDŽIOS INSTITUCIJŲ PASTABOS

3.1. BENDROJI INFORMACIJA

3.1.1. *Gatvių apšvietimo infrastruktūros ir elektros tinklo ryšys*

- (22) Norvegijos valdžios institucijos pabrėžia, kad gatvių apšvietimui užtikrinti naudojamus elektros tinklus ir infrastruktūrą sieja glaudus funkcinis ryšys. Gatvių apšvietimo žibintai ir jungiamieji kabeliai dažnai yra pritvirtinti prie elektros arba ryšių stulpų, kurie taip pat laiko elektros kabelius. Taigi, Bergene įrengta infrastruktūra naudojama dviem tikslais ⁽³⁰⁾.
- (23) Iki 1991 m. elektrai tiekti ir gatvėms apšviesti skirta eksploataavimo ir techninės priežiūros infrastruktūra nebuvo išskiriama. Šią palei savivaldybių kelius nutiestą infrastruktūrą eksploatavo ir jos techninę priežiūrą atliko savivaldybės arba joms priklausantys vietos subjektai ⁽³¹⁾.
- (24) Vis dėlto nuo 1991 m. Norvegijos energijos rinkos buvo iš dalies liberalizuotos. Įgyvendinant šį procesą, elektros tinklų eksploatavimui pradėtas taikyti monopolijų reguliavimas ⁽³²⁾.

⁽²⁵⁾ Dokumentas Nr. 855990, p. 7–10.

⁽²⁶⁾ 2003 m. liepos 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, EU:C:2003:415, 87–93 punktai.

⁽²⁷⁾ 2012 m. balandžio 25 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 360/2012 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai, skiriami visuotinės ekonominės svarbos paslaugas teikiančioms įmonėms (OL L 114, 2012 4 26, p. 8), nurodytas EEE susitarimo XV priedo 1ha punkte, žr. Jungtinio komiteto sprendimo Nr. 225/2012, paskelbto OL L 81, 2013 3 21, p. 27, ir EEE priedo Nr. 18, 2013 3 21, p. 32, su pakeitimais, padarytais 2018 m. gruodžio 7 d. Komisijos reglamentu (ES) 2018/1923, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 360/2012 nuostatos, susijusios su jo taikymo laikotarpiu (OL L 313, 2018 12 10, p. 2), žr. Jungtinio komiteto sprendimą Nr. 266/2019 (dar nepaskelbtas) ir 2020 m. spalio 13 d. Komisijos reglamentą (ES) 2020/1474, kuriuo dėl taikymo laikotarpio pratęsimo ir laikinos nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo dėl COVID-19 pandemijos poveikio sunkumų patiriančioms įmonėms iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 360/2012 (OL L 337, 2020 10 14, p. 1), žr. Jungtinio komiteto sprendimą Nr. 68/2021 (dar nepaskelbtas).

⁽²⁸⁾ 2011 m. gruodžio 20 d. Komisijos sprendimas 2012/21/ES dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 106 straipsnio 2 dalies taikymo valstybės pagalbai, kompensacijos už viešąją paslaugą forma skiriamai tam tikroms įmonėms, kurioms pavesta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas (OL L 7, 2012 1 11, p. 3), nurodytas EEE susitarimo XV priedo 1h punkte, žr. Jungtinio komiteto sprendimo Nr. 66/2012, paskelbto OL L 207, 2012 8 2, p. 46 ir EEE priedo Nr. 43, 2012 8 2, p. 56.

⁽²⁹⁾ Dokumentas Nr. 855990, p. 8.

⁽³⁰⁾ Dokumentas Nr. 1126801, p. 3.

⁽³¹⁾ Dokumentas Nr. 1126801, p. 3.

⁽³²⁾ Dokumentas Nr. 1126801, p. 3.

- (25) Pagal šią konkrečiam sektoriui taikytiną tvarką infrastruktūros savininkai yra įpareigoti eksploatuoti savo infrastruktūrą. Dubliuoti jų veiklą kitiems subjektams draudžiama. Eksploatavimo ir techninės priežiūros išlaidoms taikomi tarifai (norv. „nettleie“), kurie turi atitikti Norvegijos energijos reguliavimo institucijos (norv. NVE) nustatytą reguliuojamą grąžą ⁽³³⁾.
- (26) Tačiau nacionaliniu lygmeniu gatvių apšvietimo infrastruktūrai monopolijų reguliavimas nustatytas nebuvo. Todėl šios infrastruktūros nuosavybės struktūra ir veiklos vykdymo sąlygos priklauso nuo vietos sąlygų. Su eksploatavimu ir technine priežiūra susijusias paslaugas komerciniais tikslais teikia keli subjektai ⁽³⁴⁾.

3.1.2. „Bergen Lysverker“ pardavimas ir būsimo tiekimo reguliavimas

- (27) 1996 m. savivaldybės vykdyto proceso tikslas buvo parduoti „Bergen Lysverker“, įskaitant visą jos turtą ir veiklą ⁽³⁵⁾. Šis turtas ir veikla pirmiausia buvo susiję su elektros energijos gamyba ir skirstymu. Gatvių apšvietimo infrastruktūra buvo laikoma nereikšmingu elementu, kurio nebuvo galima praktiškai atskirti ⁽³⁶⁾.
- (28) Rengiantis priimti sprendimą dėl pardavimo parengtoje Bergeno miesto tarybai skirtoje rašytinėje tarybos nario (norv. *Rådsmannen*) santraukoje buvo pakartota, kad teikti pasiūlymus pakviestos kelios valstybinės bendrovės. Savivaldybė taip pat užsakė vertinimą iš „Enskilda Securities“ ⁽³⁷⁾.
- (29) Į šį vertinimą buvo atsižvelgta Bergeno miesto tarybos atstovo pasiūlyme. Atsižvelgiant į grynuosius išpareigojimus, jame nurodyta 2,8–3,0 mlrd. NOK vertė ⁽³⁸⁾.
- (30) Į Bergeno miesto tarybos bylą taip pat buvo įtrauktas su sinergijos poveikiu susijęs aiškinamasis raštas. Šiame aiškinamajame rašte buvo nurodyta, kad pardavimas vykdomas dviem tikslais. Pirmia, savivaldybė turėtų prisidėti prie funkcinės elektros energijos tiekimo Bergeno srityje struktūros. Antra, pardavimas, remiantis rinkos kainodara, savivaldybei turėtų atlaisvinti kapitalo ⁽³⁹⁾. Taip pat buvo nustatyti keli papildomi aspektai ⁽⁴⁰⁾.
- (31) Savivaldybės ir BKK DA pirkimo–pardavimo sutarties 6 skirsnyje nustatyta, kad už „Bergen Lysverker“ mokėtina kaina yra 2,619 mlrd. NOK. Ši kaina buvo grindžiama 3,124 mlrd. NOK bruto kaina, prieš atskaitant skolas ir pensijų išpareigojimus ⁽⁴¹⁾.
- (32) Būsimo kompensavimo už gatvių apšvietimo ir susijusias paslaugas reguliavimo mechanizmas buvo įtrauktas į 1996 m. pirkimo–pardavimo sutarties ⁽⁴²⁾ 7 skirsnio c punktą. Pagal šį mechanizmą BKK DA galėtų savo nuožiūra eksploatuoti gatvių žibintus rinkos sąlygomis ir būtų padengiamos išlaidos bei numatytojo kapitalo sąnaudos, atitinkančios NVE nustatytą reguliuojamos elektros energijos tinklo infrastruktūros grąžos normą ⁽⁴³⁾.
- (33) Gatvių apšvietimo tinklo vertė pirkimo–pardavimo sutartyje atskirai nurodyta nebuvo. Vis dėlto, kaip nurodyta jos 6 skirsnyje, BKK DA pradėjo išsamaus patikrinimo procesą. Apskaitos įmonės, kurios paslaugomis naudotasi šiuo tikslu, ataskaitoje nurodyta, kad balansinė gatvių žibintų vertė yra 55 mln. NOK ⁽⁴⁴⁾.

⁽³³⁾ Dokumentas Nr. 1126801, p. 3.

⁽³⁴⁾ Dokumentas Nr. 1126801, p. 3.

⁽³⁵⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 2.

⁽³⁶⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 4.

⁽³⁷⁾ Dokumentas Nr. 1194189, p. 2 (sunumeruotas kaip 1372 puslapis).

⁽³⁸⁾ Dokumentas Nr. 1194189, p. 2–3 (sunumeruoti kaip 1372 ir 1373 puslapiai).

⁽³⁹⁾ Dokumentas Nr. 1194189, p. 5 (sunumeruotas kaip 1375 puslapis).

⁽⁴⁰⁾ Dokumentas Nr. 1194189, p. 5 ir p. 7 (sunumeruoti kaip 1375 ir 1376 puslapiai).

⁽⁴¹⁾ Dokumentas Nr. 1194179.

⁽⁴²⁾ Dokumentas Nr. 1194249.

⁽⁴³⁾ Dokumentas Nr. 1194179. Originalioje formuluotėje norvegų kalba šiame skirsnyje nurodyta: „<...> kjøperen står fritt til å avtale på markedsmessige betingelser drift av veilyss som skal innebære kostnadsdekning + NVE rente for den kapital som er bundet.“

⁽⁴⁴⁾ Dokumentai Nr. 1194249, p. 3–4, ir 1194183.

3.1.3. Tolesnės savivaldybės ir BKK grupės bendrovių sutartys

- (34) Norvegijos valdžios institucijos pateikė sutartis, kuriomis reguliuojamas gatvių apšvietimo ir susijusių paslaugų teikimas palei Bergeno savivaldybės kelius nuo 2012 m. Sutarčių galiojimo trukmė paprastai buvo dveji metai; jas buvo galima pratęsti vieniems metams ⁽⁴⁵⁾.
- (35) 2012–2014 m. laikotarpiui skirta sutartis buvo sudaryta su bendrove „BKK Nett AS“. Iš pradžių ji apėmė 18 228 apšvietimo taškus. 16 082 iš jų valdė BKK grupė, o 2 146 taškai priklausė savivaldybei. Vis dėlto buvo numatyta, kad apšvietimo taškų skaičius sutarties galiojimo laikotarpiu kis ⁽⁴⁶⁾.
- (36) Kompensavimo reguliavimas nustatytas sutarties 7 skirsnyje ir A priedėlyje. Buvo nustatyta, kad techninės priežiūros ir eksploataavimo kaina vienam šviestuvo taškui per metus sudaro [...] NOK be PVM. Todėl bendra metinė kompensacija už 18 228 esamų apšvietimo taškų techninę priežiūrą ir eksploatavimą sudarytų [...] NOK ⁽⁴⁷⁾.
- (37) Buvo nurodyta, kad kapitalo sąnaudų kompensacija vienam šviestuvo taškui per metus sudaro [...] NOK be PVM. Kadangi šis elementas apėmė tik BKK grupės valdomus apšvietimo taškus, metinė kompensacija už šiuos 16 082 esamus apšvietimo taškus sudarė [...] NOK ⁽⁴⁸⁾.
- (38) Sutartis dėl 2015–2017 m. laikotarpio taip pat buvo sudaryta su „BKK Nett AS“. Iš pradžių ji apėmė 18 407 apšvietimo taškus. 16 058 iš jų valdė BKK grupė, o 2 349 taškai priklausė savivaldybei ⁽⁴⁹⁾.
- (39) Pagal tą pačią struktūrą, kaip ankstesnėje sutartyje, kompensacija buvo nustatyta sutarties 7 skirsnyje ir A priedėlyje. Buvo nustatyta, kad techninės priežiūros ir eksploataavimo kaina vienam šviestuvo taškui per metus sudaro [...] NOK be PVM. Todėl, remiantis esamų apšvietimo taškų skaičiumi, t. y. 18 407, metinė kompensacija už techninę priežiūrą ir eksploatavimą sudarė [...] NOK ⁽⁵⁰⁾.
- (40) Kapitalo sąnaudų kompensacija buvo nustatyta tuo pačiu vieneto lygmeniu kaip ankstesnėje sutartyje (žr. (37) punktą) ir siekė [...] NOK be PVM. Todėl, remiantis tuo, kad BKK grupei priklausė 16 058 esami apšvietimo taškai, buvo apskaičiuota, kad metinė kapitalo sąnaudų kompensacija sudaro [...] NOK ⁽⁵¹⁾.
- (41) Laikotarpiui nuo 2018 m. esama sutartis buvo pratęsta. Remiantis 2017 m. birželio 19 d. savivaldybės raštu, iš pradžių sutartis buvo pratęsta iki 2018 m. liepos 1 d. Šiuo atžvilgiu savivaldybė nurodė, kad dėl bendrovės struktūros pokyčių pratęsta sutartis turėjo būti sudaryta su „BKK EnoTek AS“ ⁽⁵²⁾.
- (42) Paskui sutartis buvo pratęsta iki 2019 m. sausio 1 d. Šiuo atžvilgiu savivaldybė nurodė vykstantį procesą, per kurį rengiamasi įsigyti BKK grupei priklausančius gatvių žibintus ⁽⁵³⁾.
- (43) Su pratęsimu susijusiame rašte BKK grupė paaiškino, kad gatvių apšvietimo infrastruktūra buvo perduota jos patronuojamajai bendrovei „Veilys AS“. Todėl savivaldybė esą gavo du pratęsimo patvirtinimus. Pirmasis patvirtinimas esą buvo iš bendrovės „Veilys AS“ ir buvo susijęs su šiai bendrovei priklausančiais gatvių žibintais. Antrąjį patvirtinimą esą atsiuntė „BKK EnoTek AS“ dėl savo paslaugų, susijusių su šiais savivaldybei priklausančiais gatvių žibintais ⁽⁵⁴⁾.

⁽⁴⁵⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 6.

⁽⁴⁶⁾ Dokumentas Nr. 1194253, p. 1–5.

⁽⁴⁷⁾ Dokumentas Nr. 1194253.

⁽⁴⁸⁾ Dokumentas Nr. 1194253.

⁽⁴⁹⁾ Dokumentas Nr. 1194205, p. 1–5.

⁽⁵⁰⁾ Sutarties kopija ELPA priežiūros institucijai buvo pateikta 2019 m. vasario 28 d. Ji užregistruota kaip dokumentas Nr. 1058456.

⁽⁵¹⁾ Dokumentas Nr. 1058456.

⁽⁵²⁾ Dokumentas Nr. 1194203.

⁽⁵³⁾ Dokumentas Nr. 1194209.

⁽⁵⁴⁾ Dokumentas Nr. 1194211.

- (44) 2018 m. gruodžio 20 d. sutartis tomis pačiomis sąlygomis buvo pratęsta iki 2020 m. sausio 1 d. Ji buvo pratęsta pratęsiant ketinimo susitarimą, susijusį su savivaldybės ketinimu galbūt įsigyti bendrovei „Veilys AS“ priklausančią gatvių apšvietimo infrastruktūrą ⁽⁵⁵⁾.
- (45) Galiausiai Norvegijos valdžios institucijos pateikė nepasirašytą antrą ketinimo susitarimo pratęsimą. Remiantis šiuo dokumentu, sutartis tomis pačiomis sąlygomis buvo pratęsta dar kartą. ELPA priežiūros institucijos supratimu, remiantis pateikta informacija, ši sutartis dar galioja ⁽⁵⁶⁾.
- (46) Be sutarčių, susijusių su apšvietimu palei savivaldybių kelius, egzistuoja sutartys, susijusios su: i) gatvių apšvietimu palei privačius kelius ⁽⁵⁷⁾ ir ii) apšvietimu parkuose bei palei pėsčiųjų takus ⁽⁵⁸⁾. Remiantis sprendimo pradėti tyrimą 19 ir 34 punktais, šios sutartys į šio sprendimo taikymo sritį nepatenka.

3.1.4. **Konkursas dėl tam tikros eksploatavimo ir techninės priežiūros veiklos**

- (47) Buvo surengtas konkursas dėl savivaldybei priklausančių gatvių žibintų ir LED šviestuvų eksploatavimo ir techninės priežiūros. Paslaugos pagal šią sutartį pradėtos teikti 2020 m. balandžio 1 d. ⁽⁵⁹⁾.
- (48) Remiantis kvietimu pateikti pasiūlymus, sutartis apima apytiksliai 3 100 savivaldybei priklausančių gatvių žibintų. Be to, ji apima bendrovei „Veilys AS“ priklausančioje infrastruktūroje įrengtų 12 000 LED šviestuvų. Ši įtraukta infrastruktūra išsamiau konkrečiai nurodyta kaip 3 133 šviestuvai, 2 254 plieniniai stulpai ir (arba) laidams skirti įrenginiai, 841 medinis stulpas, 12 000 LED šviestuvų ir nežinomas kiekis kabelių ⁽⁶⁰⁾.
- (49) Iš kvietimo pateikti pasiūlymus taip pat matyti, kad sutarties galiojimo trukmė yra ketveri metai, o apskaičiuota vertė sudaro 4–6 mln. NOK per metus (be PVM). Sutartis per atvirą konkursą turėjo būti skiriama mažiausią kainą pasiūliusiam konkurso dalyviui ⁽⁶¹⁾.
- (50) Per konkursą buvo pateikti šeši pasiūlymai ⁽⁶²⁾. Sutartis už 10 554 689 NOK kainą buvo skirta įmonei „BKK EnoTek AS“. Kitų penkių pasiūlymų kainos svyravo nuo 11 930 826 NOK iki 26 596 947,50 NOK ⁽⁶³⁾.
- (51) Sutarties, dėl kurios surengtas konkursas, paslaugų lygis apskritai panašus į pirmiau 3.1.3 skirsnyje aprašytų sutarčių paslaugų lygį. Vis dėlto pagal pastarąsias sutartis tiekėjų atsakomybė apima sugedusios įrangos pakeitimą. Ši prievolė pagal sutartį, dėl kurios surengtas konkursas, tenka savivaldybei ⁽⁶⁴⁾.

3.1.5. **Gatvių žibintų skaičiaus pokyčiai**

- (52) Pirmiau 3.1.3 skirsnyje aprašytose savivaldybės ir BKK grupės bendrovių sutartyse numatyta, kad gatvių žibintų skaičius laikui bėgant kis. Remiantis naujausiais turimais dokumentais, 2021 m. balandžio 12 d. rašte Norvegijos valdžios institucijos paaiškino, kad savivaldybei priklausančių gatvių žibintų skaičius padidėjo iki 4 219. Bendras bendrovei „Veilys AS“ priklausančių gatvių žibintų skaičius per šį laikotarpį padidėjo iki 27 748 ⁽⁶⁵⁾. Be to, kaip nurodyta, savivaldybė įsigijo bendrovei „Veilys AS“ priklausančioje infrastruktūroje įrengtų 12 000 LED šviestuvų ⁽⁶⁶⁾.

⁽⁵⁵⁾ Dokumentas Nr. 1194213.

⁽⁵⁶⁾ Dokumentas Nr. 1194223.

⁽⁵⁷⁾ Dokumentas Nr. 1194201.

⁽⁵⁸⁾ Ši sutartis nurodyta rašte, kuris užregistruotas kaip dokumentas Nr. 1194203.

⁽⁵⁹⁾ Dokumentai Nr. 1126801, p. 4, ir 1194249, p. 13.

⁽⁶⁰⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 13.

⁽⁶¹⁾ Dokumentas Nr. 1194251, 1.6, 2.2 ir 8 punktai.

⁽⁶²⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 13.

⁽⁶³⁾ Dokumentas Nr. 1194231.

⁽⁶⁴⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 14.

⁽⁶⁵⁾ Šio sprendimo priėmimo metu suvestinė informacija apie BKK grupės teikiamas paslaugas buvo pateikta adresu <https://www.eviny.no/vare-tjenester>.

⁽⁶⁶⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 1.

3.1.6. Veikla BKK grupėje

- (53) Norvegijos valdžios institucijos pateikė savivaldybės mokėjimų BKK grupės bendrovėms apžvalgą. Be mokėjimų pagal aptariamas priemones, savivaldybė taip pat mokėjo už kitą į jų taikymo sritį nepatenkančią veiklą. Pastarieji mokėjimai susiję su energijos tiekimu ir susijusiomis paslaugomis. Kelios paslaugos, už kurias atlyginta ne aptariamų priemonių taikymo srityje, apėmė veiklos vykdymą konkuruojant su kitais tiekėjais ⁽⁶⁷⁾.
- (54) Iš BKK grupės tinklalapių matyti, kad, be tos veiklos, už kurią atlygino savivaldybė, šios grupės bendrovės veikia keliose kitose rinkose. Grupė pristatoma kaip didžiausia atsinaujinančiųjų išteklių grupė Vakarų Norvegijoje. Siūlomos paslaugos apima, be kita ko, automobilių, valčių ir laivų įkrovimo įrenginius, su infrastruktūros įrengimu ir atnaujinimu susijusias paslaugas, įskaitant duomenų centrų, telekomunikacijų ir jūrinės akvakultūros srityse, taip pat su internetu susijusias paslaugas šviesolaidinio interneto, duomenų saugojimo ir vadinamojo daiktų interneto srityse ⁽⁶⁸⁾.
- (55) Norvegijos valdžios institucijos neturi tiesioginių įrodymų, kad už gatvių apšvietimą palei savivaldybių kelius savivaldybės mokėta kompensacija naudojama kryžminiam kitos ekonominės veiklos subsidijavimui. Vienas iš gatvių infrastruktūros perdavimo bendrovei „Veilys AS“ tikslų buvo užkirsti kelią kryžminiam subsidijavimui. Vis dėlto, trūkstant dokumentų, kryžminio subsidijavimo atmesti negalima ⁽⁶⁹⁾.
- (56) Norvegijos valdžios institucijos taip pat nurodė, kad su gatvių apšvietimu susijusi veikla BKK grupėje neapsiriboja savivaldybe. Pavyzdžiui, „Veilys AS“ gauna kompensaciją iš kitų viešųjų subjektų dėl jai priklausančių palei šių subjektų viešuosius kelius esančių gatvių žibintų ⁽⁷⁰⁾.

3.2. BENDROSIOS PASTABOS DĖL SPRENDIMO PRADĖTI TYRIMĄ

- (57) Norvegijos valdžios institucijos mano, kad ELPA priežiūros institucija nenurodė pakankamų priežasčių pradėti oficialią tyrimo procedūrą. Todėl savivaldybė atsidūrė teisinio netikrumo situacijoje ⁽⁷¹⁾.
- (58) Remdamosi tuo, kad savivaldybė perka gatvių apšvietimą, Norvegijos valdžios institucijos ginčija a ir c priemonių išskirimą. Vis dėlto teisinga, kad kompensacija atitinka skirtingus elementus ⁽⁷²⁾.
- (59) Norvegijos valdžios institucijos tvirtina, kad, atliekant teisinį vertinimą, būtina atsižvelgti į veiklos vykdymo aplinkybes. Vienintelis gatvių apšvietimo užtikrinimo tikslas yra tenkinti plačiosios visuomenės interesus ⁽⁷³⁾, o jo užtikrinimas organizuojamas pagal Norvegijos kelių įstatymą ⁽⁷⁴⁾.
- (60) Pagal šio įstatymo 20 skirsnį už savivaldybių kelių eksploatavimą ir techninę priežiūrą atsako savivaldybės. Nors šiame įstatyme nereikalaujama, kad savivaldybės užtikrintų gatvių apšvietimą arba tam tikro lygio gatvių apšvietimą, ši veikla dera su kelių eismo saugumo užtikrinimo tikslu ⁽⁷⁵⁾. Be to, planuodama, tiesdama ir atnaujinama kelius, savivaldybė laikosi Norvegijos viešosios kelių administracijos (norv. *Statens vegvesen*) standarto (*veinormalen*). Šiame standarte nustatytos su gatvių žibintų buvimu susijusios specifikacijos ⁽⁷⁶⁾.

⁽⁶⁷⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 15.

⁽⁶⁸⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 15.

⁽⁶⁹⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 16.

⁽⁷⁰⁾ Dokumentas Nr. 1126801, p. 4.

⁽⁷¹⁾ Dokumentas Nr. 1126803, p. 2.

⁽⁷²⁾ Dokumentas Nr. 1126801, p. 4, 6 ir 7.

⁽⁷³⁾ Dokumentas Nr. 1126801, p. 4.

⁽⁷⁴⁾ *Lov om vegar* (Kelių įstatymas), LOV-1963-06-21-23.

⁽⁷⁵⁾ Dokumentas Nr. 1126801, p. 4.

⁽⁷⁶⁾ Dokumentai Nr. 1126801, p. 4, ir 1194249, p. 5.

- (61) Atsižvelgdamos į šiuos veiksmus Norvegijos valdžios institucijos tvirtina, kad kompensacija skiriama už neekonominę veiklą. Norvegijos valdžios institucijos mano, kad jų poziciją sustiprina sprendimas *Selex* ⁽⁷⁷⁾ ⁽⁷⁸⁾.
- (62) Norvegijos valdžios institucijos taip pat remiasi Valstybės pagalbos sąvokos gairėmis ⁽⁷⁹⁾. Jų teigimu, 17 punktą dėl viešųjų įgaliojimų ir valdžios institucijų patvirtina, kad gatvių apšvietimo užtikrinimas yra neekonominio pobūdžio ⁽⁸⁰⁾. Veiklą, kuria siekiama viešojo saugumo tikslų, bet kuriuo atveju reikėtų prilyginti neekonominėi veiklai, vykdomai socialiniais, kultūriniais, švietimo ir pedagoginiais tikslais ⁽⁸¹⁾.
- (63) Jei ELPA priežiūros institucija mano, kad egzistuoja gatvių apšvietimo rinka, ši rinka pasižymi dviem trūkumais. Pirma, gatvių apšvietimo infrastruktūra prilygsta natūraliam monopoliumi, kuris turi būti palei aptariamus kelius. Antra, gatvių apšvietimas yra su naudojimosi kitų pasiekimais susijusi viešoji gėrybė ⁽⁸²⁾.
- (64) Tai, kad BKK grupei priklauso infrastruktūros nuosavybė, jai suteikia įtaką rinkoje, kokios savivaldybė neturi. Savivaldybei praktiškai neįmanoma atsakyti aprūpinti savo kelius gatvių apšvietimu. Savivaldybė taip pat negali nurodyti infrastruktūros savininkui, kaip ir kokiomis sąlygomis perkamos su infrastruktūra susijusios paslaugos ⁽⁸³⁾.
- (65) Nors konkursams alternatyvių rinkos kainų nustatymo metodų paprastai yra, ELPA priežiūros institucija, Norvegijos valdžios institucijų teigimu, neatsižvelgė į konkrečias atvejo aplinkybes. Iš monopolijos perkantis subjektas neturi juridinės teisės gauti paslaugų tokiomis sąlygomis, kurios jam atrodo pagrįstos. Šį žalingą monopolio poveikį galima pašalinti tik užtikrinant konkurencijos teisės vykdymą arba reguliuojant kainas ⁽⁸⁴⁾.

3.3. KONKREČIOS PASTABOS DĖL A PRIEMONĖS – EKSPLOATAVIMO IR TECHNINĖS PRIEŽIŪROS

- (66) Siekiant nustatyti aptariamo laikotarpio kompensacijos dydį, galėjo būti reguliuojami indeksai. Vis dėlto Norvegijos valdžios institucijos galutinio atsakymo pateikti negali ⁽⁸⁵⁾.
- (67) Dėl galimybių palyginti kompensacijų dydžius su kitų sričių kompensacijomis Norvegijos valdžios institucijos pabrėžia, kad išorės techninės priežiūros ir eksploatavimo paslaugų teikėjas nedengtų su jam nepriklausančia infrastruktūra susijusių kapitalo sąnaudų. Todėl, lyginant kompensaciją su viešųjų subjektų mokama su jiems priklausančia infrastruktūra susijusia kompensacija, reikia atimti kapitalo sąnaudų kompensaciją (c priemonę). 2020 m. savivaldybė už vieno gatvių žibinto eksploatavimą ir techninę priežiūrą mokėjo [...] NOK ⁽⁸⁶⁾.
- (68) Norvegijos valdžios institucijų nuomone, skundo pateikėjos tvirtinimas, kad eksploatavimo ir techninės priežiūros paslaugos teiktos už [...] NOK vienam šviestuvui per metus, nėra pagrįstas dokumentais. Be to, skundo pateikėja rėmėsi kitu geografiniu regionu ⁽⁸⁷⁾.

⁽⁷⁷⁾ Norvegijos valdžios institucijos apskritai remiasi sprendimu *Selex*. Remdamasi ankstesniu susirašinėjimu ir sprendimu pradėti tyrimą, ELPA priežiūros institucija mano, kad Norvegijos valdžios institucijos nurodo 2009 m. kovo 26 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Selex Sistemi Integrati prieš Komisiją*, C-113/07P, EU:C:2009:191, ir 2006 m. gruodžio 12 d. Bendrojo Teismo sprendimu *Selex Sistemi Integrati prieš Komisiją*, T-155/04, EU:T:2006:387.

⁽⁷⁸⁾ Dokumentai Nr. 1126803, p. 1, ir 1126801, p. 4–9.

⁽⁷⁹⁾ 2017 m. sausio 18 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimas Nr. 3/17/COL, kuriuo šimtas antrą kartą iš dalies keičiamos procesinės ir materialinės valstybės pagalbos taisyklės nustatant naujas Europos ekonominės erdvės susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos gaires [2017/2413], OL L 342, 2017 12 21, p. 35–84, ir EEE priedas Nr. 82, 2017 12 21, p. 1.

⁽⁸⁰⁾ Dokumentas Nr. 1126801, p. 5–6.

⁽⁸¹⁾ Dokumentas Nr. 1126801, p. 6.

⁽⁸²⁾ Dokumentas Nr. 1126801, p. 6.

⁽⁸³⁾ Dokumentas Nr. 1126801, p. 6.

⁽⁸⁴⁾ Dokumentas Nr. 1126803, p. 2.

⁽⁸⁵⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 7.

⁽⁸⁶⁾ Dokumentas Nr. 1126801, p. 7.

⁽⁸⁷⁾ Dokumentas Nr. 1126801, p. 7.

- (69) Vis dėlto Norvegijos valdžios institucijos pateikė iš duomenų bazės KOSTRA gautus duomenis apie didelių Norvegijos savivaldybių patirtas gatvių apšvietimo išlaidas ⁽⁸⁸⁾. Iš šių duomenų matyti 2016–2019 m. laikotarpio bendros metinės išlaidos už vieną apšvietimo tašką, įskaitant išlaidas už elektros energiją. Kaip matyti iš toliau pateiktos lentelės, savivaldybės patirtos išlaidos buvo didžiausios kada nors užregistruotos išlaidos ⁽⁸⁹⁾.

1 lentelė. Didelių Norvegijos savivaldybių patirtos gatvių apšvietimo išlaidos (NOK)

Category	SFS Kostnader til gatebelysning per lyspunkt kommunale veier									
	Bergen	Bærum	Drammen	Fredrikstad	Kristiansand	Oslo	Sandnes	Stavanger	Tromsø	Trondheim
2015										
2016	1200,20	779,70	592,90	883,90	801,30	818,20	758,20	519,00	466,20	1056,90
2017	1216,70	673,70	622,00	633,90	912,80	945,50	733,30	519,00	831,10	1115,00
2018	1324,00	643,50	714,90	687,50	741,10	1000,00	730,20	733,10	724,90	1187,40
2019	1219,70	773,50	861,00	667,90	747,10	1000,00	750,00	666,70	607,10	779,10

- (70) Į kompensaciją galėjo būti įtrauktas kompensacijos permokos elementas; laikui bėgant savivaldybė ginčijo kainas, kurios jai atrodė esančios didelės. Be to, Norvegijos valdžios institucijos mano, kad reikėjo atskirti gatvių apšvietimo užtikrinimo ir kitos veiklos apskaitą ⁽⁹⁰⁾.

3.4. KONKREČIOS PASTABOS DĖL B PRIEMONĖS – 12 000 LED ŠVIESTUVŲ FINANSAVIMO

- (71) 2017 m. Bergeno miesto taryba nusprendė įsigyti 12 000 LED šviestuvų, kad juos būtų galima įrengti palei savivaldybių kelius esančioje gatvių apšvietimo infrastruktūroje. Dėl šios veiklos masto ir pobūdžio, šis atnaujinimas nepateko į sutarčių su BKK grupe taikymo sritį ⁽⁹¹⁾.
- (72) Šios investicijos tikslai buvo: i) aplinkosauga ir ii) elektros energijos išlaidų sumažinimas ⁽⁹²⁾. Sumažėjusios elektros energijos išlaidos teiks savivaldybei tiesioginės naudos, nes elektros energija neįtraukta į sutartis su BKK grupe ⁽⁹³⁾.
- (73) Sutartis buvo skirta per atviro konkurso procedūrą už 60 mln. NOK kainą. Įrengimo darbai vyko iki 2019 m. pabaigos ⁽⁹⁴⁾. Savivaldybė išlaikys LED šviestuvų nuosavybę ⁽⁹⁵⁾.
- (74) Išlaidos vienam šviestuvui 2018 m. buvo 1 899 NOK, o 2019 m. – 2 039 NOK. Planavimo ir įrengimo išlaidos sudarė [...] NOK už vieną apšvietimo tašką. Remiantis skaičiavimais, kad sutaupytos elektros energijos išlaidos siektų [...] NOK už vieną apšvietimo tašką per metus, savivaldybė investuotas išlaidas tikisi susigrąžinti per 7–10 metų ⁽⁹⁶⁾.
- (75) Kaip paaiškinta 3.1.4 skirsnyje, konkursas dėl LED šviestuvų techninės priežiūros buvo surengtas kartu su konkursu dėl kitos savivaldybei priklausančios infrastruktūros. Pagal šią sutartį savivaldybės išlaidų santaupos atitinka ilgesnę LED šviestuvų naudojimo trukmę ⁽⁹⁷⁾. Savivaldybė taip pat tikisi susiderėti dėl pataisymų sutartyje, apimančioje bendrovei „Veilys AS“ priklausančią infrastruktūrą ⁽⁹⁸⁾.

⁽⁸⁸⁾ Norvegijos valdžios institucijų teigimu, sąvoka „KOSTRA“ yra žodžių junginio „KOMMUNE-STAT-RAPPORTERING“ trumpinys. Pagrindinis duomenų agregavimo duomenų bazėje KOSTRA tikslas yra nustatyti lyginamąjį įvairių viešųjų paslaugų išlaidų dydžio indeksą. Statistinius duomenis valdo Norvegijos statistikos tarnyba *Statistisk sentralbyrå* (norv. SSB). Žr. dokumentą Nr. 1194249, p. 10.

⁽⁸⁹⁾ Dokumentai Nr. 1126801, p. 7, ir 1194249, p. 10. Lentelė pateikta dokumento Nr. 1194249 10 puslapyje.

⁽⁹⁰⁾ Dokumentai Nr. 1126801, p. 7, ir 1194249, p. 16.

⁽⁹¹⁾ Dokumentai Nr. 1126801, p. 7–8, ir 1194249, p. 16.

⁽⁹²⁾ *Ten pat.*

⁽⁹³⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 11.

⁽⁹⁴⁾ Dokumentai Nr. 1126801, p. 8, ir 1194249, p. 12.

⁽⁹⁵⁾ Dokumentas Nr. 1126801, p. 8.

⁽⁹⁶⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 12.

⁽⁹⁷⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 11–12.

⁽⁹⁸⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 11.

3.5. KONKREČIOS PASTABOS DĖL C PRIEMONĖS – KAPITALO ŠAŅAUDŲ

- (76) Norvegijos valdžios institucijos mano, kad, laikantis įprastinės praktikos, infrastruktūros, kuria naudojamos kuriant viešąją gėrybę, išorės savininkas turi teisę į kapitalo šaŅaudų kompensaciją. Galima palyginti: jei infrastruktūra priklauso pačiam gatvių apšvietimą finansuojančiam viešajam subjektui, su šia infrastruktūra susijusias kapitalo šaŅaudas kaip infrastruktūros savininkas dengia viešasis subjektas ⁽⁹⁹⁾.
- (77) Kapitalo šaŅaudų kompensacija nustatyta remiantis 1996 m. pirkimo–pardavimo sutarties 7 skirsnio c punkte išdėstytomis sąlygomis. Pagal šį mechanizmą nustatyta, kad, kaip nurodyta 3.1.2 skirsnyje, BKK grupė turi teisę į numatytojo kapitalo šaŅaudas, prilygstančias NVE nustatytai reguliuojamos elektros energijos tinklo infrastruktūros grąžos normai ⁽¹⁰⁰⁾.
- (78) Šis principas buvo paaiškintas siek tiek išsamiau ⁽¹⁰¹⁾. 1998 m. sutarties 6 skirsnyje buvo nurodyta, kad kompensacija turėtų padengti su kapitalu, kuris šios sutarties sudarymo metu buvo investuotas į gatvių apšvietimo infrastruktūrą, susijusį nusidėvėjimą ir palūkanas. Taip pat turėtų būti padengiami su būsimomis investicijomis, kurias nurodo vykdyti savivaldybė, susijęs nusidėvėjimas ir palūkanos. Šis požiūris išlaikytas ir vėlesnėse sutartyse ⁽¹⁰²⁾.
- (79) Vis dėlto savivaldybė ir BKK grupė nesutarė dėl to, kaip turėtų būti apskaičiuojamos kapitalo šaŅaudos. Konkrečiai buvo ginčijamasi dėl to, kokią išlaidų bazę reikėtų taikyti atliekant skaičiavimus ir kaip turėtų būti atsižvelgiama į nusidėvėjimą.
- (80) Šiuo atžvilgiu Norvegijos valdžios institucijos nurodo 2002 m. „BKK Nett AS“ pateiktą ataskaitą. Norvegijos valdžios institucijų teigimu, šioje ataskaitoje atsižvelgta į 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartyje nurodytą nusidėvėjimo profilį ⁽¹⁰³⁾.
- (81) Vis dėlto 2003 m. savivaldybė ginčijo tai, kaip „BKK Nett AS“ nustatė kapitalo bazę, ypač nusidėvėjimo šaŅaudas. 2004 m. vasario 18 d. raštu „BKK Nett AS“ pateikė paaiškinimą, kuriame, be kita ko, nurodė, kad kapitalo šaŅaudos buvo nustatytos remiantis įprastiniais kriterijais ⁽¹⁰⁴⁾.
- (82) Savo skaičiavimų pagrindą „BKK Nett AS“ išsamiau aprašė 2004 m. kovo 30 d. rašte. „BKK Nett AS“ teigimu, infrastruktūros turto vertė, remiantis techniniu pakeitimo vertės vertinimu, turėtų būti nustatyta kaip 81,6 mln. NOK ⁽¹⁰⁵⁾.
- (83) Savivaldybė su šiuo požiūriu nesutiko ir laikėsi nuomonės, kad turto vertė turėtų būti grindžiama balansine verte. Savivaldybė reikalavo atitinkamai patikslinti kompensaciją ⁽¹⁰⁶⁾.
- (84) 2004 m. rugpjūčio 4 d. raštu „BKK Nett AS“ šį reikalavimą atmetė. Jį atmesdama „BKK Nett AS“ pabrėžė, kad pagal 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartyje nurodytą mechanizmą nustatyta, jog numatytajam kapitalui turi būti taikoma NVE grąžos norma. „BKK Nett AS“ toliau laikėsi savo nuomonės, kad numatytojo kapitalo lygį tinkama nustatyti remiantis techniniu turto pakeitimo vertės vertinimu ⁽¹⁰⁷⁾. Taikant šį metodą, kapitalo bazė, palyginti su kapitalo baze, kuri būtų buvusi apskaičiuota remiantis balansine verte, beveik padvigubėjo. Iki šiol kompensacija išliko daug didesnė, nei būtų buvusi apskaičiuota remiantis balansine verte ⁽¹⁰⁸⁾.

⁽⁹⁹⁾ Dokumentai Nr. 1126801, p. 8, ir 1194249, p. 7.

⁽¹⁰⁰⁾ Dokumentas Nr. 1194179. Kaip nurodyta 43 išnašoje, originalioje formuluotėje norvegų kalba šiame skirsnyje nurodyta: „<...> kjøperen står fritt til å avtale på markedsmessige betingelser drift av veilyss som skal innebære kostnadsdekning + NVE rente for den kapital som er bundet.“

⁽¹⁰¹⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 7–8.

⁽¹⁰²⁾ Dokumentai Nr. 1194249, p. 8, ir 1194229, p. 4.

⁽¹⁰³⁾ Dokumentai Nr. 1194249, p. 8, ir 1194221.

⁽¹⁰⁴⁾ Dokumentai Nr. 1194249, p. 8–9, ir 1194225.

⁽¹⁰⁵⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 9.

⁽¹⁰⁶⁾ Dokumentai Nr. 1194249, p. 8, ir 1194233.

⁽¹⁰⁷⁾ Dokumentas Nr. 1194227.

⁽¹⁰⁸⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 9–10.

- (85) Norvegijos valdžios institucijos, panašiai kaip dėl kompensacijos už eksploatavimą ir techninę priežiūrą (a priemonės), nepateikė galutinio atsakymo į klausimą, kaip buvo nustatytas kompensacijos dydis. Apskaitos neatskyrimas apsunkina kontrolę ⁽¹⁰⁹⁾. Su bendrove „Veilys AS“ susijusioje Išsamaus patikrinimo ataskaitoje ⁽¹¹⁰⁾ auditoriai nurodė, kad jų gauta informacija apie išlaidas, susijusias su sutartimi su savivaldybe, buvo ribota ⁽¹¹¹⁾.
- (86) Todėl Norvegijos valdžios institucijos mano, kad aptariamoms BKK grupių bendrovės galėjo gauti kompensacijos perviršį. Šią kompensacijos permoką rodo pirmiau (69) punkte pateikti KOSTRA duomenys ⁽¹¹²⁾.

4. SUINTERESUOTŪJŲ ŠALIŲ PASTABOS

4.1. „BKK VEILYS“ PASTABOS

4.1.1. *Bendroji informacija*

- (87) 1996 m. sutartyje nurodyta, kad BKK DA įsigijo „Bergen Lysverker“ turtą ir veiklą. Juos įsigydama, ji įsipareigojo užtikrinti nepertraukiamą gatvių apšvietimą ir prisiėmė atsakomybę už infrastruktūros eksploatavimą bei techninę priežiūrą ⁽¹¹³⁾.
- (88) „BKK Veilys“, kaip ir Norvegijos valdžios institucijos, mano, kad pirkimo–pardavimo sutarties 7 skirsnio c punktu reguliuojama būsima ekonominė kompensacija už gatvių apšvietimo užtikrinimą. 7 skirsnio c punkte nurodyta, kad, pirma, BKK grupė turi teisę gauti kompensaciją už infrastruktūros eksploatavimą bei techninę priežiūrą ir, antra, kad ji turi teisę gauti kompensaciją už numatytąjį kapitalą. Šia nuostata remtasi kaip pagrindu sudarant vėlesnes sutartis ⁽¹¹⁴⁾.
- (89) Visas su BKK grupės valdoma gatvių apšvietimo infrastruktūra susijusias sutartis ir veiklą organizuoja šiai grupei visiškai priklausanti patronuojamoji bendrovė „Veilys AS“. Ši veikla apima apytiksliai 50 000 gatvių žibintų, įskaitant aptariamus gatvių žibintus, įrengtus palei savivaldybėje esančius savivaldybės kelius ⁽¹¹⁵⁾.

4.1.2. *Bendrosios pastabos dėl sprendimo pradėti tyrimą*

- (90) Kompensacija susijusi su viešąja infrastruktūra, kuri nėra naudojama prekėms arba paslaugoms teikti rinkoje. Todėl ši priemonė nepatenka į EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalies taikymo sritį ⁽¹¹⁶⁾.
- (91) Šiuo atžvilgiu sprendime pradėti tyrimą nėra tinkamai atsižvelgta į bendrovei „Veilys AS“ priklausančią infrastruktūrą. Kadangi „Veilys AS“ tėra vienintelis galimas tiekėjas, o savivaldybė – vienintelė galima pirkėja, kompensacija naudojasi ne įmonė ⁽¹¹⁷⁾.
- (92) Bet kuriuo atveju kompensacijos permokos nebuvo. Kadangi gatvių apšvietimo užtikrinimas yra VESP, „Altmark“ kriterijai yra įvykdyti ⁽¹¹⁸⁾.

4.1.3. *Konkrečios pastabos dėl a priemonės – eksploataavimo ir techninės priežiūros*

- (93) „BKK Veilys“ teigimu, kompensacija atitinka panašiose sutartyse nustatytą pagrindinių išlaidų ir atlyginimo dydį. Kompensacijos permokos nebuvo ⁽¹¹⁹⁾.

⁽¹⁰⁹⁾ Dokumentai Nr. 1126801, p. 8, ir 1194249, p. 10.

⁽¹¹⁰⁾ Dokumentas Nr. 1194235.

⁽¹¹¹⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 10.

⁽¹¹²⁾ Dokumentas Nr. 1194249, p. 10.

⁽¹¹³⁾ Dokumentas Nr. 1073541, p. 2.

⁽¹¹⁴⁾ Dokumentas Nr. 1073541, p. 2.

⁽¹¹⁵⁾ Dokumentas Nr. 1073541, p. 2.

⁽¹¹⁶⁾ Dokumentas Nr. 1073541, p. 1–2.

⁽¹¹⁷⁾ Dokumentas Nr. 1073541, p. 2.

⁽¹¹⁸⁾ Dokumentas Nr. 1073541, p. 1.

⁽¹¹⁹⁾ Dokumentas Nr. 1073541, p. 3.

- (94) Dėl lyginamojo indekso „BKK Veilys“ mano, kad skunde nurodyto dydžio kaina yra nepagrįsta. Be to, būtina atsižvelgti į konkrečius atvejo ypatumus. Aptariamose sutartyse pasirinktas fiksuotos kainos už vieną apšvietimo tašką formatas, o į jų taikymo sritį patenka visapusiškos paslaugos. Vadinasi, „BKK Veilys“ tenka nepageidaujamų reiškinių, pvz., ekstremalių oro sąlygų, rizika, ir atsakomybė už visą eksploatavimą bei techninę priežiūrą. Be to, eksploatacija miestų teritorijose, kuriose vyksta intensyvus eismas ir yra kitų trukdžių, kainuoja daug brangiau ⁽¹²⁰⁾.

4.1.4. **Konkrečios pastabos dėl b priemonės – 12 000 LED šviestuvų finansavimo**

- (95) „BKK Veilys“ nesutinka su tuo, kad 12 000 LED šviestuvų finansavimas yra valstybės pagalba.
- (96) „BKK Veilys“ žiniomis, pirkdama šiuos žibintus, savivaldybė už kiekvieną apšvietimo tašką sumokėjo po 2 000 NOK. Planavimo, įrengimo ir dokumentavimo išlaidos sudarė [...] NOK už vieną apšvietimo tašką.
- (97) Remiantis šiomis išlaidomis, atnaujinimo išlaidos siekė [...] NOK už vieną apšvietimo tašką. Ši suma metines savivaldybės kompensuotas kapitalo sąnaudas viršija apytiksliai [...] kartus (-o). Todėl atnaujinimas, kurį sudarė 12 000 LED šviestuvų, buvo daug brangesnis, nei būtų buvęs, jei jį būtų buvę galima atlikti remiantis šia kompensacija ⁽¹²¹⁾.
- (98) LED šviestuvai taip pat užtikrins dideles savivaldybės lėšų, skirtų energijai, santaupas. Remiantis „BKK Veilys“ turima informacija, apskaičiuota, kad sutaupytos išlaidos už vieną apšvietimo tašką per metus bus 450 NOK. Vadinasi, savivaldybė investuotas išlaidas susigrąžins greičiau nei per septynerius metus ⁽¹²²⁾.

4.1.5. **Konkrečios pastabos dėl c priemonės – kapitalo sąnaudų kompensavimo**

- (99) „BKK Veilys“ teigimu, ši kompensacija susijusi su neekonomine veikla. Su kapitalo sąnaudomis susijęs elementas turėtų būti laikomas prielaidos prie infrastruktūros mokesčiu ⁽¹²³⁾.
- (100) Bet kuriuo atveju kapitalo sąnaudų kompensacija įmonei „BKK Veilys“ nesuteikia ekonominio pranašumo. Apšvietimo taško įrengimo išlaidos sudaro apytiksliai 20 000 NOK; prie jų prisideda dar 10 000–50 000 NOK dydžio antžeminių darbų išlaidos. Todėl 16 058 „BKK Veilys“ priklausančių gatvių žibintų įrengimo išlaidos sudaro mažiausiai 500 000 000 NOK ⁽¹²⁴⁾.
- (101) Iš to matyti, kad kapitalo sąnaudos nėra kompensuojamos neproporcingai. Gatvių apšvietimo infrastruktūra valdoma taip, kad būtų išlaikytas jos techninis standartas ⁽¹²⁵⁾.

II. VERTINIMAS

5. VALSTYBĖS PAGALBOS BUVIMAS

5.1. BENDROJI INFORMACIJA

- (102) EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Išskyrus tuos atvejus, kai šis Susitarimas nustato kitaip, EB valstybių narių, ELPA valstybių arba iš jų valstybinių įsteigimų bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrą prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su šiuo Susitarimu, kai ji daro įtaką Susitariančiųjų Šalių tarpusavio prekybai.“

⁽¹²⁰⁾ Dokumentas Nr. 1073541, p. 3.

⁽¹²¹⁾ Dokumentas Nr. 1073541, p. 3.

⁽¹²²⁾ Dokumentas Nr. 1073541, p. 3.

⁽¹²³⁾ Dokumentas Nr. 1073541, p. 2–3.

⁽¹²⁴⁾ Dokumentas Nr. 1073541, p. 3.

⁽¹²⁵⁾ Dokumentas Nr. 1073541, p. 3.

- (103) Todėl, kad priemonę būtų galima laikyti valstybės pagalba, turi būti įvykdytos visos šios sąlygos: i) priemonė turi būti suteikta valstybės arba iš valstybinių išteklių; ii) ja įmonei turi būti suteikiamas pranašumas; iii) ja turi būti (atrankiai) palaikomos tam tikros įmonės ir iv) ji turi kelti grėsmę, kad bus iškreipta konkurencija, ir daryti įtaką prekybai. Kaip nurodyta pirmiau, ELPA priežiūros institucija yra paskelbusi Valstybės pagalbos sąvokos gaires ⁽¹²⁶⁾.
- (104) Remdamasi gautomis pastabomis, ELPA priežiūros institucija mano, kad pirmiausia tinkama įvertinti, ar kompensacija pagal a ir c priemones suteikta nauda įmonei. Jei į šį klausimą bus atsakyta teigiamai, tiek, kiek LED šviestuvų finansavimu (b priemone) suteikta nauda tiems patiems subjektams, šis pranašumas taip pat bus suteiktas įmonei.

5.2. ĮMONĖS SĄVOKA

5.2.1. Teisinis kriterijus

- (105) Įmonės sąvoka apima kiekvieną subjektą, kuris vykdo ekonominę veiklą, neatsižvelgiant į šio subjekto teisinį statusą ir finansavimo būdus ⁽¹²⁷⁾. Kiekviena veikla, kurią sudaro prekių tiekimas arba paslaugų teikimas rinkoje, yra ekonominė ⁽¹²⁸⁾.
- (106) Kitaip, nei tvirtina skundo pateikėjas, tai, kad veiklą iš esmės gali vykdyti privatus veiklos vykdytojas, lemiamos reikšmės neturi – būtina išsiaiškinti konkrečias aplinkybes, kuriomis vykdoma veikla ⁽¹²⁹⁾. Šiuo atžvilgiu būtina patikrinti, ar aptariama veikla, atsižvelgiant į jos pobūdį, tikslą ir jai taikomas taisykles, yra susijusi su viešųjų įgaliojimų vykdymu, o galbūt jos pobūdis yra ekonominis, dėl ko būtų pagrįsta taikyti EEE konkurencijos taisykles ⁽¹³⁰⁾.
- (107) Tai, ar egzistuoja konkrečios veiklos rinka, įvairiose EEE valstybėse gali skirtis, atsižvelgiant į nacionalines sąlygas ⁽¹³¹⁾. Konkrečios veiklos klasifikacija laikui bėgant taip pat gali keistis dėl politinių sprendimų arba ekonominių pokyčių.
- (108) Kelių rūšių veiklą vykdančių subjektų teisinis vertinimas turi būti atliekamas dėl kiekvienos veiklos atskirai. Tai, kad subjektui pavesta vykdyti viešuosius įgaliojimus, nėra kliūtis laikyti jo įmone kitos veiklos atžvilgiu ⁽¹³²⁾. Vis dėlto, jei ekonominės veiklos negalima atskirti nuo viešųjų įgaliojimų vykdymo, visa veikla laikoma neekonominė ⁽¹³³⁾.

⁽¹²⁶⁾ Išnašoje 79 nurodytas 2017 m. sausio 18 d. Sprendimas Nr. 3/17/COL.

⁽¹²⁷⁾ 2020 m. lapkričio 17 d. ELPA teismo sprendimas E-9/19 *Abelia ir WTW AS prieš ELPA priežiūros instituciją*, 87 punktas; 2008 m. vasario 21 d. ELPA teismo sprendimas E-5/07 *Private Barnehagers Landsforbund prieš ELPA priežiūros instituciją*, [2008] ELPA teismo ataskaita, p. 62, 78 punktas; 2002 m. kovo 22 d. ELPA teismo sprendimo E-8/00 *Landsorganisasjonen i Norge prieš Kommunenes Sentralforbund ir kitus*, [2002] ELPA teismo ataskaita, p. 114, 62 punktas.

⁽¹²⁸⁾ 2011 m. gegužės 10 d. ELPA teismo sprendimo *Lichtenšteino Kunigaikštystė ir kiti prieš ELPA priežiūros instituciją*, sujungtos bylos E-4/10, E-6/10 ir E-7/10, [2011] ELPA teismo ataskaita, p. 16, 54 punktas; 1987 m. birželio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisijaprieš Italiją*, 118/85, EU:C:1987:283, 7 punktas; 1998 m. birželio 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisijaprieš Italiją*, C-35/96, EU:C:1998:303, 36 punktas; 2000 m. rugsėjo 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Pavlov ir kiti*, sujungtos bylos C-180/98–C-184/98, EU:C:2000:428, 75 punktas.

⁽¹²⁹⁾ 127 išnašoje nurodyto sprendimo *Abelia ir WTW AS prieš ELPA priežiūros instituciją* 88 punktas; 127 išnašoje nurodyto sprendimo *Private Barnehagers Landsforbund prieš ELPA priežiūros instituciją* 80 punktas.

⁽¹³⁰⁾ 127 išnašoje nurodyto sprendimo *Abelia ir WTW AS prieš ELPA priežiūros instituciją* 89 punktas; 2019 m. lapkričio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Aanbestedingskalender ir kiti prieš Komisiją*, C-687/17 P, EU:C:2019:932, 15–16 punktai.

⁽¹³¹⁾ 1993 m. vasario 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Poucet ir Pistre prieš AGF ir Cancava*, sujungtos bylos C-159/91 ir C-160/91, EU:C:1993:63, 16–20 punktai.

⁽¹³²⁾ 2008 m. liepos 1 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Motosykletistiki Omospondia Ellados NPID (MOTOE) prieš Elliniko Dimosio*, C-49/07, EU:C:2008:376, 25 punktas.

⁽¹³³⁾ 127 išnašoje nurodyto sprendimo *Abelia ir WTW AS prieš ELPA priežiūros instituciją* 90 punktas; 130 išnašoje nurodyto sprendimo *Aanbestedingskalender ir kiti prieš Komisiją* 17–19 punktai; 2012 m. liepos 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Compass-Datenbank GmbH prieš Austrijos Respubliką*, C-138/11, EU:C:2012:449, 38 punktas.

- (109) Iš ELPA teismo jurisprudencijos matyti, kad, nagrinėjant valstybės pagalbą, siekiant nustatyti, ar veikla yra ekonominė, svarbi paslaugų, kaip pagrindinių laisvių, sąvoka. gKaip matyti iš EEE susitarimo 37 straipsnio pirmos pastraipos, paslaugomis pagal susitarimą laikomos tik tokios paslaugos, kurios paprastai yra teikiamos už užmokesį⁽¹³⁴⁾.
- (110) Esminė užmokesčio ypatybė yra ta, kad jis yra atlygis už atitinkamą paslaugą⁽¹³⁵⁾. Be to, dėl užmokesčio paprastai susitaria paslaugos teikėjas ir gavėjas⁽¹³⁶⁾.
- (111) Paslaugų sąvoka taip pat turėtų būti suprantama atsižvelgiant į EEE susitarimo 37 straipsnio antrą pastraipą⁽¹³⁷⁾. Pagal šią nuostatą, paslaugos konkrečiai apima pramoninio arba komercinio pobūdžio veiklą, taip pat amatininkų ir laisvųjų profesijų veiklą.
- (112) Iš nusistovėjusios jurisprudencijos matyti, kad veiklos pobūdis turi būti patikrintas atsižvelgiant į sektorių, kuriame veikla vykdoma, ir šio sektoriaus organizavimo būdą.
- (113) Pavyzdžiui, švietimo srityje nacionalinėje sistemoje teikiamas švietimo finansavimas nelaikomas atlygiu už paslaugą, jei įvykdomos dvi sąlygos. Pirmą, sukurdamą ir prižiūradamą švietimo sistemą valstybė siekia ne užsiimti pelninga veikla, bet vykdyti savo pareigas visuomenei. Antra, švietimo sistema paprastai finansuojama ne iš naudotojų lėšų, o valstybės išdo⁽¹³⁸⁾.
- (114) Remiantis panašia argumentacija laikyta, kad Norvegijos savivaldybės vaikų darželių atžvilgiu užmokesčio elemento nėra. Todėl savivaldybės vaikų darželiai, nagrinėjant valstybės pagalbą, nebuvo laikomi įmonėmis⁽¹³⁹⁾.
- (115) Sveikatos sektoriaus atžvilgiu ELPA teismas yra konstatavęs, kad pagalbinių paslaugų teikimo pobūdis viešųjų pirkimų, informacinių ir ryšių technologijų srityse turi būti nustatomas atsižvelgiant į tolesnį naudojamą paslaugomis. Jei pagalbinės paslaugos teikiamos ne rinkoje, bet remiantis solidarumu sukurtoje nacionalinėje sveikatos sistemoje, jų teikimas yra neekonominio pobūdžio⁽¹⁴⁰⁾.

5.2.2. Teisinio kriterijaus taikymas nagrinėjamu atveju

- (116) Kaip nurodyta pirmiau (53) ir (54) punktuose, BKK grupės bendrovės vykdo ekonominę veiklą keliuose rinkose.
- (117) Remiantis Teisingumo Teismu, įmonė gali vykdyti ir ekonominę, ir neekonominę veiklą. Vis dėlto tai taikoma su sąlyga, kad, siekiant išvengti bet kokios rizikos, kad gali atsirasti kryžminis jos ekonominės veiklos subsidijavimas viešosiomis lėšomis, kurios gaunamos už neekonominę jos veiklą, vykdoma atskira skirtingų jos gaunamų lėšų apskaita⁽¹⁴¹⁾. Taigi, kadangi norint, kad viešasis finansavimas būtų laikomas teikiamu neekonominėi veiklai, būtina vengti bet kokios kryžminio subsidijavimo rizikos.

⁽¹³⁴⁾ 127 išnašoje nurodyto sprendimo *Private Barnehagers Landsforbund prieš ELPA priežiūros instituciją* 80–81 punktai.

⁽¹³⁵⁾ 2020 m. gruodžio 10 d. ELPA teismo sprendimo *E-13/19 Hraðbraut ehf. prieš mennta- og menningarmálaráðuneytið, Verzlunarskóli Íslands ses., Tækniskólinn ehf., ir Menntaskóli Borgarfjarðar ehf.* 91 punktas; 127 išnašoje nurodyto sprendimo *Private Barnehagers Landsforbund prieš ELPA priežiūros instituciją* 81 punktas; 1988 m. rugsėjo 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Belgijos valstybė prieš Humbel ir Edel*, 263/86, EU:C:1988:451, 17 punktas.

⁽¹³⁶⁾ 135 išnašoje nurodyto sprendimo *Belgijos valstybė prieš Humbel ir Edel* 17 punktas.

⁽¹³⁷⁾ 135 išnašoje nurodyto sprendimo *Belgijos valstybė prieš Humbel ir Edel* 16 punktas.

⁽¹³⁸⁾ 135 išnašoje nurodyto sprendimo *Hraðbraut ehf* 92 punktas.

⁽¹³⁹⁾ 127 išnašoje nurodyto sprendimo *Private Barnehagers Landsforbund prieš ELPA priežiūros instituciją* 82–84 punktai.

⁽¹⁴⁰⁾ 127 išnašoje nurodyto sprendimo *Abelia ir WTW AS prieš ELPA priežiūros instituciją* 95–97 punktai.

⁽¹⁴¹⁾ 2017 m. birželio 27 d. sprendimo *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania prieš Ayuntamiento de Getafe*, C-74/16, EU:C:2017:496, 51 punktas.

- (118) Nagrinėjama atveju ELPA priežiūros institucijai nebuvo pateikta argumentų, kad imtasi pakankamų apsaugos priemonių, kuriomis pajamos ir išlaidos pagal aptariamą sutartį būtų veiksmingai ir tinkamai atskiriamos nuo kitos ekonominės veiklos. Norvegijos valdžios institucijos kaip tik nurodė, kad turėjo būti taikomos apsaugos priemonės ir kad kryžminio subsidijavimo atmesti negalima ⁽¹⁴²⁾.
- (119) Todėl tuo remdamasi ELPA priežiūros institucija, neatsižvelgdama į tai, ar kompensuota veikla yra ekonominio pobūdžio, turi padaryti išvadą, kad kompensacija pagal a ir c priemones įmonei suteikta nauda.
- (120) Vis dėlto, atsižvelgdama į pateiktus argumentus, ELPA priežiūros institucija taip pat vertins, ar pagal aptariamą priemonę kompensuota veikla pati savaime yra ekonominė. Pirma, ELPA priežiūros institucija vertins su BKK grupės bendrovėms priklausiusiais gatvių žibintais susijusią veiklą.
- (121) Kaip pakartota pirmiau (59)–(60) punktuose, Norvegijos valdžios institucijos nurodo Norvegijos kelių įstatymo 20 skirsnyje nustatytas savivaldybių užduotis eksploatuoti ir prižiūrėti savivaldybių kelius. Nors 20 skirsniu savivaldybės neįpareigojamos užtikrinti gatvių apšvietimo arba tam tikro lygio gatvių apšvietimo, šia veikla padedama siekti kelių eismo saugumo užtikrinimo tikslo. Be to, planuodama, tiesdama ir atnaujindama kelius, savivaldybė laikosi Norvegijos viešosios kelių administracijos (norv. *Statens vegvesen*) standarto (*veinormalen*). Šiame standarte nustatytos su gatvių žibintų buvimu susijusios specifikacijos ⁽¹⁴³⁾.
- (122) Atsižvelgdamos į šias aplinkybes, Norvegijos valdžios institucijos tvirtina, kad, kaip nurodyta (61) punkte, sprendimas *Selex* sustiprina jų poziciją, kad kompensuojama veikla yra neekonominė ⁽¹⁴⁴⁾. Be to, kaip nurodyta (62) punkte, Norvegijos valdžios institucijos remiasi Valstybės pagalbos sąvokos gairių ⁽¹⁴⁵⁾ 17 punktu dėl viešųjų įgaliojimų ir valdžios institucijų. Norvegijos valdžios institucijos tvirtina, kad veiklą, kuria siekiama viešojo saugumo tikslų, bet kuriuo atveju reikėtų prilyginti neekonominėi veiklai, vykdomai socialiniais, kultūriniais, švietimo ir pedagoginiais tikslais.
- (123) Kaip jau nurodyta, siekiant nustatyti, ar veikla yra ekonominio pobūdžio, būtina patikrinti konkrečias veiklos vykdymo aplinkybes ⁽¹⁴⁶⁾. Nagrinėjama atveju šį vertinimą logiška pradėti nuo gatvių apšvietimo užtikrinimo palei Norvegijos savivaldybių kelius atžvilgiu taikomos reguliavimo sistemos ir konkrečių aplinkybių Bergene.
- (124) Dėl Norvegijoje taikomos reguliavimo sistemos pažymėtina, kad Norvegijos valdžios institucijų nurodytuose teisės aktuose ir standartuose tiesiog nurodyta, kad savivaldybės yra atsakingos už savivaldybių kelių infrastruktūros eksploatavimą ir būtina įvykdyti gatvių apšvietimo buvimo reikalavimus, kad keliai atitiktų Norvegijos viešosios kelių administracijos (norv. *Statens vegvesen*) standartą (norv. *veinormalen*). Vis dėlto, kaip nurodyta pirmiau, Norvegijos kelių įstatymo 20 skirsnyje iš savivaldybių nereikalaujama užtikrinti gatvių apšvietimo arba tam tikro lygio gatvių apšvietimo. Be to, savivaldybėms niekas netrukdo sudaryti sutarčių su komerciniais subjektais (jų dalimis) dėl savivaldybės kelių eksploatavimo ir techninės priežiūros, kaip ekonominės veiklos.
- (125) Dėl konkrečių aplinkybių Bergene ELPA priežiūros institucija pažymi, kad gatvių apšvietimo infrastruktūros įtraukimo parduodant „Bergen Lysverker“ poveikis buvo tas, kad BKK DA tapo vienintele tiekėja palei aptariamą savivaldybės kelius. BKK DA šią poziciją įgijo konkuruodama su dar penkiais konkurso dalyviais.
- (126) Be to, kaip aprašyta (32) punkte, į pirkimo–pardavimo sutarties 7 skirsnio c punktą buvo įtrauktas būsimos ekonominės kompensacijos reguliavimo mechanizmas. Pagal šį mechanizmą leidžiamas reguliuojamas grąžos lygis.

⁽¹⁴²⁾ Dokumentas Nr. 1126801, p. 7.

⁽¹⁴³⁾ Dokumentai Nr. 1126801, p. 4, ir 1194249, p. 5.

⁽¹⁴⁴⁾ 77 išnašoje nurodyti Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo sprendimai.

⁽¹⁴⁵⁾ 79 išnašoje nurodytos Valstybės pagalbos sąvokos gairės.

⁽¹⁴⁶⁾ 127 išnašoje nurodyto sprendimo *Abelia ir WTW AS prieš ELPA priežiūros instituciją* 88 punktas; 127 išnašoje nurodyto sprendimo *Private Barnehagers Landsforbund prieš ELPA priežiūros instituciją* 80 punktas.

- (127) Tuo remdamasi, ELPA priežiūros institucija mano, kad parduodama gatvių apšvietimo infrastruktūrą ir kartu nustatydama kompensacijos mechanizmą, pagal kurį leidžiamas reguliuojamas gražos lygis, savivaldybė sukūrė aptariamų paslaugų teikimo savivaldybei, kaip ekonominės veiklos, rinką. Vien tai, kad infrastruktūra buvo išskirtinio pobūdžio ir todėl pirkėjas tapo vieninteliu tiekėju, nereiškia, kad aptariamoms BKK grupės bendrovės neteikė paslaugų rinkoje. Be to, BKK DA šią išskirtinę poziciją gavo konkuruodama su dar penkiais konkurso dalyviais.
- (128) Ši požiūrį patvirtina veiksmai, kurių BKK grupė ir savivaldybė ėmėsi vėlesnių reguliariais intervalais sudarytų sutarčių atžvilgiu. BKK grupė, aiškindama sutarties sąlygas, siekė didinti savo pelną ir pabrėžė, kad veikia komerciškai, siekdama sukurti vertes savo akcininkams⁽¹⁴⁷⁾. O savivaldybė veikė remdamasi tuo, kad turi reikalų su komerciniu pardavėju. Norvegijos valdžios institucijos iš tikrųjų nurodė BKK grupės, kaip infrastruktūros savininkės, turimą įtaką rinkoje.
- (129) Be to, kaip matyti iš kelių Norvegijos viešųjų pirkimų skundų tarybai (norv. KOFA) pateiktų skundų bylų, su gatvių žibintais susijusias techninės priežiūros ir eksploataavimo paslaugas komerciniais tikslais teikia įvairūs pardavėjai⁽¹⁴⁸⁾. Remiantis šiomis aplinkybėmis, savivaldybė, kaip aprašyta 3.1.4 skirsnyje, paskelbusi konkurso procedūrą dėl šių paslaugų, gavo pasiūlymus iš kelių paslaugų teikėjų.
- (130) Todėl ELPA priežiūros institucija mano, kad Norvegijoje ir Bergeno srityje iš tikrųjų buvo įprasta teikti techninės priežiūros ir eksploataavimo paslaugas už užmokestį. Tai taip pat rodo, kad ši veikla buvo ekonominio pobūdžio.
- (131) Už šių savivaldybei priklausančių gatvių žibintų techninę priežiūrą ir eksploatavimą mokėtos kompensacijos atžvilgiu pažymėtina, kad sutarties sąlygose nenustatyta nieko, iš ko būtų matyti, kad ši veikla būtų vertinama skirtingai. Iki 2020 m. balandžio 1 d. sąlygos, išskyrus tai, kad nebuvo kompensuotinų kapitalo sąnaudų, išliko tokios pat kaip ir dėl BKK grupės valdomų gatvių žibintų. Nuo 2020 m. balandžio 1 d. paslaugos teiktos pagal komercinę sutartį, kuri buvo skirta remiantis konkurso procedūra⁽¹⁴⁹⁾.
- (132) Dėl Norvegijos valdžios institucijų nurodyto sprendimo *Selex*⁽¹⁵⁰⁾ reikėtų atminti, kad ši byla buvo susijusi su Europos saugios oro navigacijos organizacijos (Eurokontrolės) vykdyta veikla. Eurokontrolę įvairios Europos valstybės įsteigė pagal Tarptautinę konvenciją dėl bendradarbiavimo oro navigacijos saugos srityje⁽¹⁵¹⁾.
- (133) Nagrinėdamas bylą apeliacine tvarka, Teisingumo Teismas pakartojo išvadą, padarytą ankstesnėje byloje, t. y. tai, kad, vertinant bendrai, visa Eurokontrolės veikla, atsižvelgiant į jos pobūdį, tikslą ir jai taikomas taisykles, yra susijusi su viešosios valdžios prerogatyvų dėl oro erdvės kontrolės ir priežiūros įgyvendinimu. Ši išvada taip pat galiojo pirmiausia su oro eismo valdymo srities įrangos ir sistemų įsigijimo konkursais susijusios pagalbos, kurią Eurokontrolė teikė nacionalinėms administravimo institucijoms, atžvilgiu⁽¹⁵²⁾.
- (134) Todėl, atsižvelgdama į (123)–(131) punktuose pateiktą vertinimą, ELPA priežiūros institucija mano, kad nagrinėjamas atvejis iš esmės skiriasi nuo sprendime *Selex* nagrinėto atvejo. Taip pat reikėtų atminti, kad sprendime *Selex* Teisingumo Teismas iš tikrųjų nenurodė, kad tai, jog subjektas siekia pelno, rodo, kad veikla yra ekonominio pobūdžio⁽¹⁵³⁾.

⁽¹⁴⁷⁾ Dokumentas Nr. 1194227, p. 2.

⁽¹⁴⁸⁾ 2022 m. kovo 23 d. Sprendimas *Otera Traftec AS prieš Lilehamerio savivaldybę*, byla 2021/1439; 2021 m. kovo 24 d. Sprendimas *Nett-Tjenester AS prieš Fredrikstado savivaldybę*, byla 2021/367; 2015 m. rugsėjo 14 d. Sprendimas *Nettpartner AS prieš Stavangerio savivaldybę ir kitus*, sujungtos bylos 2015/47, 2015/48, 2015/49 ir 2015/50; 2015 m. rugsėjo 2 d. Sprendimas *Traftec AS prieš Vakarų Agderio fiulkės savivaldybę*, byla 2015/71. Su sprendimais galima susipažinti adresu <https://www.klagenemnda-for-offentlige-anskaffelser-kofa/>.

⁽¹⁴⁹⁾ Žr. 3.1.3 ir 3.1.4 skirsnius.

⁽¹⁵⁰⁾ 77 išnašoje nurodyti Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo sprendimai.

⁽¹⁵¹⁾ 77 išnašoje nurodyto Bendrojo Teismo sprendimo 1 punktas.

⁽¹⁵²⁾ 77 išnašoje nurodyto Teisingumo Teismo sprendimo 71–72 punktai.

⁽¹⁵³⁾ 77 išnašoje nurodyto Teisingumo Teismo sprendimo 116–117 punktai.

- (135) ELPA priežiūros institucija taip pat negali sutikti su tuo, kad pagal a ir c priemones finansuota veikla susijusi su viešaisiais valdžios institucijos įgaliojimais pagal Valstybės pagalbos sąvokos gairių 17 punktą ⁽¹⁵⁴⁾. Šioje situacijoje savivaldybė kaip tik kompensavo komerciniais ir ekonominiais tikslais veikiančiam tiekėjui. Todėl ši situacija yra analogiška situacijai, kurioje savivaldybė iš komercinio rangovo perka su savivaldybės kelių tiesimu arba technine priežiūra susijusius statybos darbus.
- (136) ELPA priežiūros institucijos taip pat neįtikina tvirtinimas, kad veiklą, kuria siekiama viešojo saugumo tikslų, bet kuriuo atveju reikėtų prilyginti neekonominei veiklai, vykdomai socialiniais, kultūriniais, švietimo ir pedagoginiais tikslais. Jurisprudencijoje nėra nustatyta pagrindo, kuriuo remiantis būtų galima daryti išvadą, kad veikla savaime yra neekonominė todėl, kad ja siekiama konkreto tikslo. Šiuo tikslu, kaip nurodyta, būtina išsiaiškinti konkrečias veiklos vykdymo aplinkybes. Pavyzdžiui, akivaizdu, kad su viešuoju turtu susijusi techninės priežiūros veikla gali būti vykdoma ekonominiais tikslais, net jei jos reikia naudotojų saugai užtikrinti.

5.2.3. Išvada

- (137) Remdamasi tuo, kas išdėstyta pirmiau, ELPA priežiūros institucija daro išvadą, kad pagal a ir c priemones skirta kompensacija suteikta naudos įmonei. Todėl tiek, kiek LED šviestuvų finansavimu (b priemonė) suteikta naudos tiems patiems subjektams, šis pranašumas taip pat būtų suteiktas įmonei.

5.3. VALSTYBINIŲ IŠTEKLIŲ BUVIMAS

- (138) Kad priemonė būtų valstybės pagalba, ji turi būti suteikta valstybės arba iš valstybinių išteklių. Valstybinių išteklių sąvoka apima regioninių valstybės vidaus subjektų išteklius ⁽¹⁵⁵⁾.
- (139) Visos priemonės finansuojamos iš savivaldybės biudžeto. Todėl jos susijusios su valstybinių išteklių naudojimu.

5.4. PRANAŠUMAS

5.4.1. Įvadas

- (140) Pranašumas pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį yra bet kokia ekonominė nauda, kurios įmonė nebūtų galėjusi gauti įprastinėmis rinkos sąlygomis ⁽¹⁵⁶⁾. Todėl suteikti pranašumo galima ne tik tokia teigiama nauda kaip subsidijos, paskolos arba tiesioginės investicijos, bet ir tokiomis intervencinėmis priemonėmis, kurios, nebūdamos subsidijos siaurąja prasme, yra tokio pat pobūdžio ir daro tą patį poveikį ⁽¹⁵⁷⁾. Todėl negalima laikyti, kad priemonė nepatenka į valstybės pagalbos draudimo taikymo sritį vien todėl, kad nustatoma kaip abipusius išsipareigojimus apimantis susitarimas ⁽¹⁵⁸⁾.

⁽¹⁵⁴⁾ 79 išnašoje nurodytos Valstybės pagalbos sąvokos gairės.

⁽¹⁵⁵⁾ 79 išnašoje nurodytų Valstybės pagalbos sąvokos gairių 48 punktas ir nurodyta jurisprudencija.

⁽¹⁵⁶⁾ 79 išnašoje nurodytų Valstybės pagalbos sąvokos gairių 66 punktas; 1996 m. liepos 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Syndicat français de l'Express international (SFEI) ir kiti prieš La Poste ir kitus*, C-39/94, EU:C:1996:285, 60 punktas; 1999 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-342/96, EU:C:1999:210, 41 punktas.

⁽¹⁵⁷⁾ 1974 m. liepos 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, 173/73, EU:C:1974:71, 13 punktas; 2012 m. rugpjūčio 17 d. ELPA teismo sprendimo E-12/11 *Asker Brygge prieš ELPA priežiūros instituciją*, [2012] ELPA teismo ataskaita, p. 536, 55 punktas; 2003 m. lapkričio 20 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ministère de l'Économie, des Finances et de l'Industrie prieš GEMO SA*, C-126/01, EU:C:2003:622, 28 punktas.

⁽¹⁵⁸⁾ 1999 m. sausio 28 d. Bendrojo Teismo sprendimo *BAI prieš Komisiją*, T-14/96, EU:T:1999:12, 71 punktas.

5.4.2. Remiantis „Altmark“ sąlygomis, pranašumo atmesti negalima.

5.4.2.1. „Altmark“ sąlygos

(141) Įmonėms, kurioms patikėta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugą (VESP), skiriamų kompensacijų už viešąsias paslaugas atžvilgiu taikoma konkreti jurisprudencija. Iš Teisingumo Teismo sprendimo *Altmark* matyti, kad tokiais atvejais pranašoms pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį buvimą galima atmesti, jei įvykdytos visos šios keturios sąlygos ⁽¹⁵⁹⁾:

- i. „Pirma, įmonė gavėja privalo faktiškai būti įpareigota vykdyti viešosios paslaugos įpareigojimus, o šie įpareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti. <...>
- ii. Antra, kriterijai, kuriais remiantis apskaičiuojama kompensacija, turi būti nustatyti iš anksto objektyviu ir skaidriu būdu <...>.
- iii. Trečia, kompensacija negali viršyti to, kas būtina, siekiant padengti visas ar dalį išlaidų, kurios patiriamos vykdant viešosios paslaugos įpareigojimus, atsižvelgiant į gautas atitinkamas įplaukas ir protingą pelną, susijusį su šių įsipareigojimų vykdymu. <...>
- iv. Ketvirta, kai įmonė, vykdanči viešosios paslaugos įpareigojimus, <...> nėra pasirinkta vadovaujantis viešųjų pirkimų procedūra, kuri leistų pasirinkti paraišką pateikusių organizaciją, galinčią teikti šias paslaugas mažiausiomis visuomenei išlaidomis, reikalingos kompensacijos dydis turi būti nustatytas remiantis išlaidų analize, kurių tipinė įmonė, gerai valdoma ir turinti pakankamai <...>, būtų patyrusi vykdydama šias pareigas, atsižvelgiant į atitinkamas gaunamas įplaukas ir protingą pelną, susijusį su šių įsipareigojimų vykdymu.“

(142) ELPA priežiūros institucija yra paskelbusi gaires dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo už VESP skiriamai kompensacijai ⁽¹⁶⁰⁾. „Altmark“ sąlygos aprašytos šių gairių 3 skirsnyje.

5.4.2.2. „Altmark“ sąlygų taikymas konkrečiu atveju

(143) Pagal pirmą sąlygą iš įmonės gavėjos turi būti reikalaujama vykdyti aiškiai apibrėžtus viešosios paslaugos įpareigojimus.

(144) Remiantis Teisingumo Teismu, šios sąlygos tikslas yra užtikrinti skaidrumą ir teisinį saugumą. Reikia nustatyti, pirma, ar įmonei gavėjai faktiškai tenka įpareigojimai vykdyti viešąją paslaugą, ir, antra, ar šie įpareigojimai aiškiai apibrėžti nacionalinėje teisėje. Taigi, turi būti įvykdyti būtinieji kriterijai, dėl to, ar taikomi vienas arba keli viešosios valdžios aktai, kuriuose būtų pakankamai tiksliai apibrėžti viešosios paslaugos įpareigojimų, nustatytų įmonei (-ėms), kuriai (kurioms) pavesta juos vykdyti, pobūdis, trukmė ir taikymo sritis ⁽¹⁶¹⁾.

(145) To laikydamasis, Teisingumo Teismas patvirtino Bendrojo Teismo sprendimą, kuriame buvo nustatyta, kad, jei konkreti paslauga nacionalinėje teisėje nėra aiškiai apibrėžta kaip VESP, pirmoji „Altmark“ sąlyga neįvykdyta. Šios išvados nebuvo galima paneigti remiantis tuo, kad aptariamoje rinkoje buvo nepakankamumas ir paslauga galėjo būti apibrėžta kaip VESP. Šios aplinkybės neturėjo reikšmės nustatant, ar aptariamoms įmonėms viešosios valdžios aktu buvo faktiškai pavesta vykdyti viešosios paslaugos įsipareigojimus ir ar šie įsipareigojimai šiame akte buvo aiškiai apibrėžti ⁽¹⁶²⁾.

⁽¹⁵⁹⁾ 26 išnašoje nurodyto sprendimo *Altmark* 87–93 punktai.

⁽¹⁶⁰⁾ OL L 161, 2013 6 13, p. 12 (I priedas) ir EEE priedas Nr. 34, 2013 6 13, p. 1 (I priedas).

⁽¹⁶¹⁾ 2017 m. gruodžio 20 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Comunidad Autónoma del País Vasco ir kiti prieš Komisiją*, C-66/16 P, EU:C:2017:654, 72–73 punktai.

⁽¹⁶²⁾ Ten pat, 74–75 punktai.

- (146) Be to, remiantis suformuota jurisprudencija, norint laikyti, kad įmonei pavesta teikti VESP, tai turi būti padaryta valdžios institucijos aktu ⁽¹⁶³⁾. Šie pavidimo aktai gali apimti sutartis, jei jas yra parengusi valdžios institucija ir jos yra privalomos ⁽¹⁶⁴⁾. Vis dėlto, vien to, kad paslauga sudaro viešosios sutarties dalyką, nepateikiant konkretaus paaiškinimo, nepakanka norint daryti prielaidą, kad jos statusas yra VESP ⁽¹⁶⁵⁾.
- (147) Todėl svarbu ne tai, ar savivaldybė galėjo pavesti BKK grupės bendrovėms teikti aptariamas paslaugas apimančią VESP, bet ar ji faktiškai pavadė jas teikti.
- (148) Šį vertinimą logiška pradėti nuo to, kad nei Norvegijos valdžios institucijos, nei „BKK Veilys“ netvirtino, kad BKK grupei buvo pavesta teikti VESP.
- (149) Kaip matyti iš pirmiau išdėstytų 3 ir 4 skirsnių, Norvegijos valdžios institucijos savo pastabose nenurodė apskritai jokių su VESP susijusių aktų. „BKK Veilys“ tik tvirtino, kad, jei gatvių apšvietimo užtikrinimas yra VESP, „Altmark“ sąlygos yra įvykdytos. Iš to matyti, kad, kaip nustatyta preliminarinioje sprendimo pradėti tyrimą išvadoje, BKK bendrovėms nebuvo ir nėra nustatytas priemonių atžvilgiu vykdytinas viešosios paslaugos įpareigojimas ⁽¹⁶⁶⁾.
- (150) Šį požiūrį taip pat patvirtina Norvegijos valdžios institucijų pateiktos sutartys.
- (151) Kaip paaiškinta pirmiau 3 skirsnyje, 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartis pasižymėjo tuo, kad savivaldybė pardavė, o BKK DA įsigijo įmonę. Nors į sutartį buvo įtrauktos nuostatos dėl būsimo gatvių apšvietimo ir susijusių paslaugų teikimo, pateiktuose dokumentuose nėra požymių, kad savivaldybė būtų pavadusi BKK DA vykdyti viešosios paslaugos įpareigojimus, kaip apibrėžta jurisprudencijoje.
- (152) Tai pasakytina ir apie tolesnes sutartis su BKK grupės bendrovėmis. Dėl veiklos, susijusios su BKK grupės valdomais gatvių žibintais, pažymėtina, kad ji atitinka savivaldybės pirkimą iš reikiamą įnašą valdančio pardavėjo, o ne pavidimą vykdyti viešosios paslaugos įpareigojimus. Dėl šių savivaldybei priklausančių gatvių žibintų techninės priežiūros ir eksploatavimo pažymėtina, kad jie buvo įsigyti kaip įnašas į naudojantis šia infrastruktūra savivaldybės užtikrinamą gatvių apšvietimą. Abiejų rūšių veikla į sutartis įtraukta be jokių nuostatų, paaiškinimų arba nurodymų, kad BKK grupės bendrovėms patikėta teikti VESP.

5.4.2.3. Išvada

- (153) Remdamasi tuo, kas išdėstyta pirmiau, ELPA priežiūros institucija palieka galioti sprendime pradėti tyrimą pateiktą preliminarinį savo išvadą. Šių trijų priemonių atžvilgiu BKK grupės bendrovės neturėjo ir neturi vykdyti viešosios paslaugos įpareigojimo. Todėl, remiantis „Altmark“ sąlygomis, pranašumo atmesti negalima.

5.4.3. Rinkos ekonomikos veiklos vykdytojo principas

5.4.3.1. Bendroji informacija

- (154) Laikoma, kad viešojo subjekto vykdomais ekonominiais sandoriais kitai sandorio šaliai pranašumo nesuteikiama ir todėl šie sandoriai nėra valstybės pagalba, jei jie atitinka įprastines rinkos sąlygas. Šis atitiktis rinkai klausimas nagrinėjamas vadovaujantis rinkos ekonomikos veiklos vykdytojo principu (REVVP).

⁽¹⁶³⁾ 1997 m. spalio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Prancūzijos Respubliką*, C-159/94, EU:C:1997:501, 65 punktas.

⁽¹⁶⁴⁾ 2012 m. lapkričio 7 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Coordination bruxelloise d'institutions sociales et de santé (CBI) prieš Komisiją*, T-137/10, EU:T:2012:584, 109 punktas.

⁽¹⁶⁵⁾ 2015 m. lapkričio 26 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, T-461/13, EU:T:2015:891, 71 punktas. Šis sprendimas apeliacine tvarka buvo patvirtintas 2017 m. gruodžio 20 d. Teisingumo Teismo sprendime *Ispanija prieš Komisiją*, C-81/16 P, EU:C:2017:1003. Žr. pirmiausia Teisingumo Teismo sprendimo 49 punktą.

⁽¹⁶⁶⁾ Sprendimo pradėti tyrimą 33 punktas.

- (155) Vertinant turto perleidimą pagal REVVP, svarbiausia nustatyti, ar viešasis subjektas veikė taip, kaip panašioje situacijoje būtų veikęs rinkos dalyvis⁽¹⁶⁷⁾. Todėl turi būti atsižvelgiama tik į su ekonominės veiklos vykdytojo vaidmeniu, bet ne su valdžios institucijos vaidmeniu susijusią naudą ir įpareigojimus⁽¹⁶⁸⁾.
- (156) Klausimas, ar su sandoriu susijusi valstybės pagalba, turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į situaciją, buvusią sprendimo dėl sandorio priėmimo metu⁽¹⁶⁹⁾. Taigi, įprastinis užmokestis nustatomas remiantis veiksniais, į kuriuos, nustatydama užmokestį, būtų atsižvelgusi įprastinėmis rinkos sąlygomis veikiantis įmonė⁽¹⁷⁰⁾.
- (157) Taikydama REVVP, ELPA priežiūros institucija turi atlikti sudėtingą ekonominį vertinimą⁽¹⁷¹⁾. Šis vertinimas turi būti atliekamas remiantis esamais objektyviais ir patikrinamais įrodymais⁽¹⁷²⁾.
- (158) Atsižvelgdama į tai, kas tvirtinama skunde, ELPA priežiūros institucija toliau vertins, ar BKK grupei už techninę priežiūrą ir eksploatavimą buvo kompensuota (a priemonė) viršijant rinkos normas. Paskui ELPA priežiūros institucija vertins, ar 12 000 LED šviestuvų finansavimu (b priemone) šiai grupei suteikta pranašumo.
- (159) Galiausiai ELPA priežiūros institucija vertins kapitalo sąnaudų kompensavimą (c priemonę). Atlikdama šį vertinimą, ELPA priežiūros institucija apsvaistys, pirma, ar kapitalo sąnaudų kompensavimas atitiko įprastinę rinkos praktiką. Antra, ELPA priežiūros institucija vertins, ar BKK grupei už šias išlaidas buvo kompensuota viršijant rinkos normas.

5.4.4. a priemonė – eksploatavimas ir techninė priežiūra

5.4.4.1. BKK priklausančios infrastruktūros atžvilgiu mokėta kompensacija

- (160) Per oficialaus tyrimo procedūrą ELPA priežiūros institucija gavo papildomos informacijos apie savivaldybės atliktą „Bergen Lysverker“ pardavimą.
- (161) Kaip aprašyta 3.1.2 skirsnyje, 1996 m. savivaldybė savo padalinį „Bergen Lysverker“, įskaitant jo turtą ir veiklą, pardavė įmonei BKK DA. Nors BKK DA padalinį „Bergen Lysverker“ įsigijo per pasiūlymų teikimo procesą, pardavimas taip pat buvo vidinis patronuojamosios įmonės perdavimas. Tuo metu įmonę BKK DA visiškai valdė savivaldybė.
- (162) Kompensavimo už būsimą gatvių apšvietimo užtikrinimą naudojant šią BKK DA įsigytą infrastruktūrą valdymo mechanizmas buvo nustatytas 1996 m. pirkimo–pardavimo sutarties 7 skirsnio c punkte. Remiantis 3.1.2 ir 4.1.1 skirsniuose pateikta informacija, Norvegijos valdžios institucijos ir „BKK Veilys“ sutarė, kad jos, nustatydamos kompensaciją, privalėjo ir vis dar privalo laikytis šios nuostatos.
- (163) Kaip nurodyta, klausimas, ar su sandoriu susijusi valstybės pagalba, turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į sprendimo dėl sandorio priėmimo metu buvusią situaciją⁽¹⁷³⁾. Taigi, jei kompensavimo mechanizmas jo parengimo metu 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartyje buvo nustatytas taip, kad būsimos kompensacijos dydis būtų apribotas rinkos normomis, vėliau pagal šį mechanizmą apskaičiuota kompensacija nėra pranašumas⁽¹⁷⁴⁾.

⁽¹⁶⁷⁾ 79 išnašoje nurodytų Valstybės pagalbos sąvokos gairių 76 punktas; 1991 m. kovo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-305/89, EU:C:1991:142, 19 punktas; 2003 m. kovo 6 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Westdeutsche Landesbank Girozentrale ir Land Nordrhein-Westfalen prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-228/99 ir T-233/99, EU:T:2003:57, 208 punktas.

⁽¹⁶⁸⁾ 79 išnašoje nurodytų Valstybės pagalbos sąvokos gairių 77 punktas; 2012 m. birželio 5 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Électricité de France (EDF)*, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 79, 80 ir 81 punktai.

⁽¹⁶⁹⁾ 167 išnašoje nurodyto sprendimo *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* 245–246 punktai.

⁽¹⁷⁰⁾ 156 išnašoje nurodyto sprendimo *Syndicat français de l'Express international (SFEI)* 60–61 punktai.

⁽¹⁷¹⁾ 2010 m. rugsėjo 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Scott SA*, C-290/07 P, EU:C:2010:480, 68 punktas. Taip pat žr. 2022 m. balandžio 27 d. Bendrojo Teismo sprendimo *PETRA Flašker prieš Komisiją*, T-392/20, EU:T:2022:245, 42 punktą.

⁽¹⁷²⁾ 168 išnašoje nurodyto sprendimo *Électricité de France (EDF)* 102 punktas.

⁽¹⁷³⁾ 167 išnašoje nurodyto sprendimo *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* 245 ir 246 punktai.

⁽¹⁷⁴⁾ Dėl pasirinkimo sandorių žr. 157 išnašoje nurodyto sprendimo *Asker Brygge* 57 punktą su kitomis nuorodomis į jurisprudenciją.

- (164) Todėl pirmiausia reikia įvertinti, ar kompensavimo mechanizmas buvo parengtas taip, kad būsimas užmokeskis būtų apribotas rinkos normomis. Antra, jei į šį klausimą bus atsakyta teigiamai, reikia įvertinti, ar šio mechanizmo faktiškai laikytasi.
- (165) Byloje, susijusioje su užmokesčio, mokėto už pagalbą, kurią Prancūzijos paštas „La Poste“ teikė savo patronuojamajai įmonei „SFMI-Chronopost“ (toliau – „Chronopost“), atitiktimi rinkai Teisingumo Teismas pabrėžė, kad įmonei „Chronopost“ teiktos paslaugos buvo neatsiejamai susijusios su unikaliu įmonės „La Poste“ valdomu pašto tinklu. Kadangi šis tinklas buvo sukurtas ne remiantis komerciniais aspektais, privati įmonė jo be valstybės įsikišimo sukūrusi nebūtų ⁽¹⁷⁵⁾.
- (166) Teisingumo Teismas nusprendė, kad šioje situacijoje aptariamų paslaugų teikimo atžvilgiu „La Poste“ patirtos išlaidos galėtų būti objektyvūs ir patikrinami elementai, kuriais remiantis turėtų būti vertinama užmokesčio atitiktis rinkai. Pranašumo buvimą būtų galima atmesti, jei, pirma, nustatyta kaina tinkamai padengtos teikiant paslaugas patirtos papildomos kintamosios išlaidos, tinkamas įnašas į pastovias išlaidas ir tinkama kapitalo investicijų grąža, ir, antra, nebuvo nieko, iš ko būtų matyti, kad šie elementai buvo apskaičiuoti klaidingai arba nustatyti neobjektyviai ⁽¹⁷⁶⁾.
- (167) Nagrinėjamas atvejis taip pat susijęs su paslaugomis, kurios yra neatsiejamai susijusios su unikaliu tinklu, kuris buvo sukurtas ne remiantis komerciniu požiūriu ir kurio, neišikišus valstybei, nebūtų sukūrusi privati įmonė. Be to, pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo metu BKK DA iš tikrųjų visiškai priklausė savivaldybei.
- (168) Tuo remdamasi, ELPA priežiūros institucija mano, kad nustatant 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartyje nurodytą kompensavimo mechanizmą buvusią situaciją galima palyginti su situacija, kurią Teisingumo Teismas vertino Sprendime *Chronopost*. Todėl, kadangi šis kompensavimo mechanizmas atitinka Sprendime *Chronopost* išdėstytas nuostatas, ELPA mano, kad jis dera su rinkos sąlygomis.
- (169) Kaip aprašyta 3.1.2 skirsnyje, 1996 m. pirkimo–pardavimo sutarties 7 skirsnio c dalyje nustatyta, kad kompensacija turėtų padengti BKK veiklos išlaidas ir reguliuojamą numatytojo kapitalo grąžą. Todėl su technine priežiūra ir eksploatavimu susijusio elemento atžvilgiu pagal šį mechanizmą galima tik padengti išlaidas. ELPA priežiūros institucija taip pat negavo jokios informacijos, iš kurios būtų matyti, kad išlaidos, kurios yra nustatytos klaidingai arba neobjektyviai, pvz., dėl dirbtinai mažo efektyvumo arba netinkamo netiesioginių išlaidų paskirstymo, atitiktų kompensacijos skyrimo reikalavimus. Tuo remdamasi ELPA mano, kad su technine priežiūra ir eksploatavimu susijęs kompensavimo mechanizmo elementas atitinka Sprendime *Chronopost* nustatytas sąlygas.
- (170) Dėl antrojo klausimo, ar 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartyje nustatyto kompensavimo mechanizmo laikytasi, pažymėtina, kad racionalus privatus veiklos vykdytojas, atsižvelgdamas į susijusias sumas, būtų investavęs pakankamai išteklių atitinkamai užtikrinti. Šiuo tikslu būtų buvę atliekami patikrinimai, remiantis BKK grupės pateiktomis kainomis, įskaitant tai, kaip nustatytos tiesioginės ir netiesioginės išlaidos. Be to, ELPA yra įsitikinusi tuo, kad privatus pirkėjas, susidūręs su tiekėju, kuris nėra pasirengęs dokumentais pagrįsti, kad jo kainos atitinka sutartą kompensavimo mechanizmą, būtų ėmęsis teisinių veiksmų.
- (171) Kaip aprašyta 3.3 skirsnyje, savivaldybė ginčijo BKK grupės nustatytas kainas, kurios jai atrodė esančios per didelės. Be to, savivaldybė pripažino, kad negali atmesti, jog tokio dydžio kompensacija yra permoka, ir kad problemų kyla dėl dokumentų, kuriais remiantis nustatytos kainos, trūkumo. Be to, savivaldybė šį susirūpinimą reiškė į oficialaus tyrimo procedūros taikymo sritį patenkančiu laikotarpiu.
- (172) Dėl „BKK Veilys“ pateiktos informacijos pažymėtina, kad, kaip nurodyta 4.1.3 skirsnyje, joje nepateikta jokių konkrečių su kainų nustatymo pagrindu susijusių duomenų. Konkrečiai šioje informacijoje nenurodytos tiesioginės ir netiesioginės su eksploatavimu ir techninės priežiūros veikla susijusios išlaidos ir, kaip jos buvo nustatytos. Dėl netiesioginių išlaidų pažymėtina, kad nėra informacijos apie tai, koks taikomas skyrimo mechanizmas ir kodėl jis laikomas tinkamu. Šis nepakankamas konkretumas rodo, kad 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartyje nustatyto kompensavimo mechanizmo nesilaikyta.

⁽¹⁷⁵⁾ 2003 m. liepos 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Chronopost prieš Ufex ir kitus*, sujungtos bylos C-83/01 P, C-93/01 P ir C-94/01 P, EU:C:2003:388, 36–37 punktai.

⁽¹⁷⁶⁾ Ten pat, 38–40 punktai.

- (173) Dėl duomenų iš duomenų bazės KOSTRA pažymėtina, kad, kaip aprašyta (69) punkte, šie duomenys rodo kiekvienos savivaldybės bendras išlaidas už vieną apšvietimo tašką per metus, įskaitant elektros energiją. Iš šių duomenų matyti, kad 2015–2019 m. užregistruotos savivaldybės išlaidos buvo didžiausios iš dešimties nurodytų didžiųjų savivaldybių.
- (174) Kaip paaiškinta pirmiau (67)–(68) ir (94) punktuose, savivaldybių išlaidos gali skirtis dėl įvairių veiksnių. Vis dėlto nei Norvegijos valdžios institucijos, nei „BKK Veilys“ nepateikė informacijos, kuri patvirtintų, kad duomenų bazėje KOSTRA nurodyto dydžio išlaidos yra pagrįstos. „BKK Veilys“ tik tvirtino, kad išlaidoms Bergene turi įtakos konkretūs veiksniai, bet dokumentais šio tvirtinimo išsamiau nepagrindė.
- (175) Todėl ELPA mano, kad duomenų bazės KOSTRA duomenys rodo, jog BKK grupei buvo mokėta per didelė kompensacija. Vis dėlto šie duomenys nėra pakankamai išsamūs, kad būtų galima daryti išvadą, kokių mastu kompensacijos permoka susijusi su technine priežiūra ir eksploatavimu (a priemone) arba kapitalo sąnaudomis (c priemone).
- (176) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, pažymėtina, kad iš visos pateiktos informacijos matyti, kad kompensacija tikriausiai viršijo 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytą mechanizmą atitinkantį dydį. Tai rodo, kad savivaldybė nesinėmė reikiamų veiksnių užtikrinti šio mechanizmo laikymąsi. Todėl savivaldybė veikė ne taip, kaip privatus pirkėjas.

5.4.4.2. Kompensacija savivaldybei priklausančios infrastruktūros atžvilgiu

- (177) Kaip aprašyta 3.1.3, 3.1.4 ir 3.1.5 skirsniuose, savivaldybei priklausė ir vis dar priklauso tam tikras skaičius palei jos savivaldybės kelius esančių gatvių žibintų. Be to, kaip nurodyta 3.1.4 skirsnyje, nuo 2020 m. balandžio 1 d. šios savivaldybei priklausančios infrastruktūros techninė priežiūra ir eksploatavimas vykdomi pagal sutartį, dėl kurios savivaldybė buvo surengusi konkursą.
- (178) Kaip matyti iš kvietimo teikti pasiūlymus dėl šios sutarties, savivaldybė galėjo laisvai pirkti jai priklausančios infrastruktūros techninės priežiūros ir eksploatavimo paslaugas iš bet kurio jas teikti pasirengusio paslaugų teikėjo ir neprivalėjo laikytis jokio iš anksto nustatyto kompensavimo mechanizmo. Todėl ELPA priežiūros institucija šios veiklos atžvilgiu mokėtą kompensaciją vertins atskirai.
- (179) Iš 3.1.4 skirsnyje pristatytos informacijos matyti, kad sutartis, dėl kurios buvo surengtas konkursas, buvo skirta laikantis konkurencingos, skaidrios, nediskriminacinės ir besąlyginės EEE viešųjų pirkimų teisę atitinkančios procedūros. Sprendimas skirti sutartį buvo grindžiamas mažiausia kaina ir nėra nieko, iš ko būtų matyti, kad rinkos norma iš tikrųjų būtų buvusi mažesnė nei pasiektoji. Tuo remdamasi ELPA priežiūros institucija mano, kad pagal sutartį, dėl kurios buvo surengtas konkursas, už techninę priežiūrą ir eksploatavimą mokėta kompensacija pranašumo BKK grupei nesuteikta ⁽¹⁷⁷⁾.
- (180) Dėl kompensacijos už iki 2020 m. balandžio 1 d. vykdytą veiklą ELPA priežiūros institucija pažymi, kad, nors savivaldybei atrodė, kad kaina yra per didelė, ji nepatikrino, ar paslaugas būtų galima pirkti iš kito paslaugų teikėjo mažesnėmis išlaidomis. Vietoj to ji sutiko su tuo, kad vienam gatvių žibintui būtų taikoma tokia pat kaina kaip BKK grupės valdomos infrastruktūros atžvilgiu. Todėl ELPA mano, kad savivaldybė veikė ne taip, kaip būtų veikęs privatus pirkėjas.
- (181) Dėl kompensacijos dydžio pažymėtina, kad, kaip nurodyta, vienam žibintui buvo taikoma tokia kompensacija kaip ir BKK grupės valdomų gatvių žibintų atžvilgiu. Kaip pažymėta (176) punkte, iš visos pateiktos informacijos matyti, kad kompensacija buvo didesnė nei buvo leidžiama pagal 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytą išlaidomis grindžiamą mechanizmą. Iš to taip pat matyti, kad savivaldybė mokėjo daugiau, nei būtų mokėjusi, jei paslaugas būtų pirkusi atviroje rinkoje.
- (182) Pateiktoje informacijoje nėra nieko, kas rodytų, kad buvo priešingai. Kaip nurodyta (173)–(175) punktuose, duomenys iš duomenų bazės KOSTRA iš tikrųjų rodo, kad BKK grupei mokėta per didelė kompensacija. Vis dėlto šie duomenys nėra pakankamai išsamūs, kad būtų galima daryti išvadą, kokių mastu kompensacijos permoka susijusi su technine priežiūra ir eksploatavimu (a priemone) arba kapitalo sąnaudomis (c priemone).

⁽¹⁷⁷⁾ 79 išnašoje nurodytų Valstybės pagalbos sąvokos gairių 89–96 punktai.

- (183) Toliau ELPA nagrinėjo konkurso dėl paslaugų, teiktų nuo 2020 m. balandžio 1 d., surengto konkurso rezultatus. Vis dėlto, kaip aprašyta (48) punkte, sutartis, dėl kurios buvo surengtas konkursas, taip pat apėmė BKK priklausančiame tinkle įrengtų 12 000 LED šviestuvų. Todėl pagal sutartį, dėl kurios buvo surengtas konkursas, pasiektos sąlygos nėra tinkamas lyginamasis rodiklis anksčiau su savivaldybei priklausančiais gatvių žibintais susijusių nustatytų kainų atžvilgiu.
- (184) Todėl ELPA priežiūros institucija savo išvadas turi grįsti kita esama informacija. Kaip nurodyta (180)–(182) punktuose, iš visos šios informacijos matyti, kad BKK grupė per didelę kompensaciją taip pat gavo šių savivaldybei priklausančių gatvių žibintų atžvilgiu.

5.4.4.3. Išvada

- (185) Remdamasi pirmiau išdėstytu vertinimu, ELPA priežiūros institucija daro išvadą, kad BKK grupė už palei savivaldybės kelius Bergene esančių gatvių žibintų techninę priežiūrą ir eksploatavimą gavo per didelę kompensaciją. BKK grupei priklausančių gatvių žibintų atžvilgiu ši kompensacijos permoka mokama toliau. Savivaldybei priklausančių gatvių žibintų atžvilgiu kompensacijos permoka apsiriboja 2020 m. balandžio 1 d. vykdyta veikla.
- (186) Nors pateikta informacija patvirtina, kad buvo suteiktas pranašumas, jo sumos ELPA priežiūros institucija nustatyti negali. Į tai atsižvelgta toliau 10 skirsnyje nurodytame vykdomajame rašte sumoms susigrąžinti.

5.4.5. *b priemonė* – 12 000 LED šviestuvų finansavimas

- (187) Iš pirmiau 3.4 ir 4.1.4 skirsniuose pateiktos informacijos matyti, kad LED šviestuvus savivaldybė pirko iš išorės tiekėjo. Jų nuosavybė BKK grupei nėra ir nebus perleista. Todėl, savivaldybei neišlaikant LED šviestuvų nuosavybės, pranašumo suteikta nebuvo.
- (188) Norvegijos valdžios institucijos ir „BKK Veilys“ taip pat paaiškino, kad LED šviestuvų pirkimas buvo ypatingas atnaujinimas, kurio „BKK Veilys“ neprivalėjo atlikti. Tuo remiantis, galima daryti išvadą, kad, savivaldybei atleidus „BKK Veilys“ nuo mokesčių, kuriuos ji būtų turėjusi mokėti pagal sutarties (-čių) sąlygas, pranašumo suteikta nebuvo.
- (189) Dėl LED šviestuvų eksploataavimo ir techninės priežiūros pažymėtina, kad šios užduotys buvo įtrauktos į atskirą sutartį, dėl kurios buvo surengtas konkursas. Dėl (179) nurodytų prižasčių kompensacija pagal šią sutartį pranašumo BKK grupei suteikta nebuvo.
- (190) Remdamasi tuo, kas išdėstyta pirmiau, ELPA priežiūros institucija mano, kad 12 000 LED šviestuvų finansavimu (*b priemonė*) savaime BKK grupės bendrovėms pranašumo nesuteikta. Tačiau dėl toliau (191) ir (192) punktuose nurodytų prižasčių ELPA priežiūros institucija pabrėžia, kad, nustatant kompensacijos permoką pagal a ir c priemones, būtina atsižvelgti į LED šviestuvų įrengimą.
- (191) Dėl šio įrengimo sumažėjusios eksploataavimo ir techninės priežiūros išlaidos, dėl to nesumažinant kompensacijos pagal 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytą išlaidomis grindžiamą mechanizmą, būtų kompensacijos permoka pagal a priemonę. Šiuo atžvilgiu ELPA priežiūros institucija pažymi, kad, nors sutartis, dėl kurios buvo surengtas konkursas, apima LED šviestuvų eksploatavimą ir techninę priežiūrą, atrodo, kad BKK grupei pagal (45) punkte aprašytą sutartį vis dar kompensuojama už infrastruktūros, kurioje įrengti šie šviestuvai, techninę priežiūrą ir eksploatavimą. Be to, atrodo, kad kompensacijos dydis išliko toks pat, koks buvo, kai sutartis taip pat apėmė šviestuvus, kurie buvo pakeisti LED šviestuvais ⁽¹⁷⁸⁾.

⁽¹⁷⁸⁾ 2021 m. balandžio 12 d. rašte, kuris užregistruotas kaip dokumentas Nr. 1194249, Norvegijos valdžios institucijos 11 puslapyje nurodė, kad „Bergeno savivaldybės ir bendrovės „Veilys AS“ eksploataavimo ir techninės priežiūros sutarties sąlygos <...> dėl LED šviestuvų įrengimo nepasikeitė.“

- (192) Dėl c priemonės pažymėtina, kad, siekiant nustatyti tinkamo dydžio kompensaciją pagal 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytą grąžos reguliavimą, būtina atsižvelgti į tai, kad LED šviestuvai priklauso savivaldybei. Kadangi LED šviestuvai priklauso savivaldybei, jų negalima įtraukti į kapitalo bazę, kuriai taikoma kompensacija. Be to, iš šios kapitalo bazės turėjo būti pašalinta visa likusi šviestuvų, kurie buvo pakeisti LED šviestuvais, vertė.

5.4.6. c priemonė – kapitalo sąnaudų kompensavimas

5.4.6.1. Įvadas

- (193) Kaip paaiškinta 3.1.2 skirsnyje, kapitalo sąnaudų kompensavimas yra antrasis 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartyje nustatyto mechanizmo elementas. Kaip išsamiau aprašyta 3.5 skirsnyje, su infrastruktūra susijusios kapitalo sąnaudos yra vienas iš kelių su gatvių apšvietimo užtikrinimo susijusių išlaidų sudedamųjų dalių. Taigi, jei infrastruktūra būtų priklausiusi pačiai savivaldybei, ji šias kapitalo sąnaudas būtų dengusi tiesiogiai pati. Ir priešingai, jei gatvių apšvietimas užtikrinamas naudojantis kitam teisės subjektui priklausančia infrastruktūra, kapitalo sąnaudos tenka šiam subjektui. Remdamasi šia nauja informacija, ELPA priežiūros institucija mano, kad kapitalo sąnaudų kompensavimas infrastruktūros savininkui atitinka įprastinę praktiką.
- (194) Pagal 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytą mechanizmą BKK grupė turi teisę į numatytojo kapitalo sąnaudas, lygias NVE nustatytą reguliuojamos elektros tinklo infrastruktūros grąžos normai. Kaip ir dėl kompensacijos už BKK priklausančių gatvių žibintų techninę priežiūrą bei eksploatavimo ELPA priežiūros institucija mano, kad, jei šis kompensavimo mechanizmo elementas buvo parengtas taip, kad pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo metu jis buvo apribotas būsimu užmokesčiu rinkos normomis, vėliau pagal šį mechanizmą apskaičiuota kompensacija pranašumas nesuteiktas ⁽¹⁷⁹⁾.
- (195) Remiantis Sprendimu *Chronopost*, kaip nurodyta (166) punkte, kapitalo sąnaudos turi būti vertinamos remiantis kriterijumi, ar grąža viršija tinkamą investuoto kapitalo grąžą. Todėl nagrinėtini klausimai yra, pirma, ar pagal 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytą reguliavimą leidžiama tinkama, bet ne perteklinė grąža. Jei į šį klausimą atsakoma teigiamai, reikia, antra, apsvarstyti, ar kompensuojant šio apribojimo laikytasi.
- (196) 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytą kapitalo grąžos reguliavimą sudaro du elementai: i) palūkanų norma ir ii) kapitalo bazė, kuriai turi būti taikoma norma. Gautą sumą sudaro alternatyviosios kapitalo sąnaudos, apimančios nuosavo kapitalo finansavimo ir skolos sąnaudas.
- (197) Pirmiausia ELPA pažymi, kad alternatyviųjų kapitalo sąnaudų koncepcija yra bendrai pripažinta ir dera su tinkamos investuoto kapitalo grąžos kriterijumi. Todėl toliau ELPA priežiūros institucija nagrinės šiuos du reguliavimo elementus (palūkanų normą ir kapitalo bazę).

5.4.6.2. Palūkanų norma

- (198) Kaip minėta 3.1.1 skirsnyje, elektros tinklai yra natūralūs monopoliai, kuriems Norvegijoje taikomas konkrečiam sektoriui skirtas reguliavimas. Laikantis šios tvarkos, NVE nustato savo orientacinę normą, kad infrastruktūros savininkai galėtų gauti pagrįstą investicijų grąžą ⁽¹⁸⁰⁾.

⁽¹⁷⁹⁾ Žr. pirmiau išdėstytą (163) punktą su nuorodomis į jurisprudenciją.

⁽¹⁸⁰⁾ NVE informacijos suvestinė Nr. 3/2021, paskiausiai atnaujinta 2021 m. gruodžio 14 d. Šio sprendimo priėmimo metu su informacijos suvestine buvo galima susipažinti adresu <https://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/968a7fea-1dde-4094-836a-6ad8ef9aef7c/202119109/3425690>.

- (199) Metinės bazės normą NVE apskaičiuoja taikydama vidutinės svertinės kapitalo kainos (toliau – VSKK) metodiką. NVE vidutinės svertinės kapitalo kainos skaičiavimų įvesties parametrus sudaro keli su rinka susiję elektros tinklų pramonei būdingi veiksniai. Pirmiausia jie apima nuosavo kapitalo beta koeficientą, pramonės kredito priemokas ir optimalią kapitalo struktūrą. Praėjusių dešimtmetį orientacinė norma buvo 5–7 % ⁽¹⁸¹⁾.
- (200) Remiantis NVE, elektros tinklo operacijoms būdingos stabilios ir nuspėjamos pajamos ir paprastai laikoma, kad joms būdinga maža rizika. Todėl VSKK nuosavo kapitalo beta koeficiento parametras apskaičiuojamas remiantis reguliariais pajamų srautais pasižyminčiomis biržinėmis bendrovėmis, pvz., įvairiais viešųjų paslaugų tinklų tiekėjais ⁽¹⁸²⁾.
- (201) Alternatyviųjų kapitalo sąnaudų koncepcija, kaip nurodyta pirmiau, dera su kriterijumi, kad, remiantis nustatyta kaina, būtų galima gauti tinkamą investuoto kapitalo grąžą. Be to, VSKK koncepcija yra standartinis šių išlaidų apskaičiavimo metodas.
- (202) Vis dėlto, taikant nagrinėjamu atveju vertinamoms paslaugoms tinkamą VSKK, turėtų būti atsižvelgiama į alternatyvias investicijų į gatvių apšvietimo infrastruktūrą sąnaudas. Todėl, nustatant tinkamą VSKK, turėtų būti atsižvelgiama į su šia veikla susijusią riziką.
- (203) Aptariama gatvių apšvietimo infrastruktūra, panašiai kaip elektros tinklai, yra natūralus iš esmės ilgaamžis monopolis. Atsižvelgiant į tai, kad savivaldybei gatvių apšvietimo reikia nuolat, pajamų svyravimo rizika yra maža. Be to, atsižvelgiant į tai, kad už elektros energiją moka savivaldybė, galima tikėtis, kad išlaidos taip pat bus stabilios.
- (204) Šie veiksniai rodo, kad taikyta NVE orientacinė norma buvo tinkamas pakaitinis reikiamos gatvių apšvietimo infrastruktūros operacijų rinkos grąžos kintamasis. ELPA priežiūros institucija nėra gavusi jokios informacijos, iš kurios būtų matyti, kad yra priešingai.
- (205) Tuo remdamasi, ELPA priežiūros institucija mano, kad sąlyga dėl NVE orientacinės normos taikymo atitiko tinkamą grąžos lygį ir todėl dera su Sprendimu *Chronopost*. Vis dėlto, kaip bus matyti iš toliau pateikto su kapitalo baze susijusio vertinimo, pateiktoje informacijoje nenustatyta, kaip kompensacija buvo apskaičiuojama praktiškai.

5.4.6.3. Kapitalo bazė

- (206) 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartyje nenurodyta metodika, taikytina nustatant numatytąjį kapitalą, kuris yra kapitalo bazė. Vis dėlto iš formulotės nematyti nieko, kas rodytų, kad BKK grupė turi teisę į perteklinį grąžos lygį nuomos monopolistinėmis sąlygomis forma. Siekiant užtikrinti tinkamą kompensaciją, reguliuojamuose sektoriuose kaip tik paprastai taikomi tokie sąnaudų su antkainiu mechanizmai, koks įtrauktas į pirkimo–pardavimo sutartį. Tuo remdamasi, ELPA priežiūros institucija mano, kad sąlyga, pagal kurią NVE orientacinė norma turi būti taikoma numatytajam kapitalui, reiškia, kad kapitalo bazė turi būti nustatoma tinkamai, užtikrinant tinkamą grąžos lygį. Todėl šis elementas taip pat atitinka sprendimo *Chronopost* sąlygas.
- (207) Tačiau dėl klausimo, kaip šis mechanizmas buvo taikomas praktiškai, pažymėtina, kad pateiktoje informacijoje nenustatyta, kaip buvo apskaičiuojamos reikalavimus atitinkančios kapitalo sąnaudos. Norvegijos valdžios institucijos konkrečių duomenų pateikti negalėjo ir laikėsi nuomonės, kad jų atliekamą kontrolę apsunkino tai, kad nebuvo atskirta apskaita. „BKK Veilys“ tik apskritai nurodė kapitalą, kurio galėtų prireikti statant panašią infrastruktūrą. Taip, kaip dėl kompensacijos už eksploatavimą ir techninę priežiūrą, pažymėtina, kad šis nepakankamas tikslumas savaime rodo, kad 1996 m. pirkimo–pardavimo sutarties nesilaikyta.
- (208) Taip pat reikėtų atsižvelgti į NVE orientacinės normos taikymą. Kadangi NVE orientacinė norma yra bendrąją infliaciją jau apimanti nominalioji palūkanų norma, taikant ją pakeitimo sąnaudų metodu nustatytai kapitalo bazei, bendroji infliacija būtų kompensuojama du kartus ⁽¹⁸³⁾. Pagal NVE reguliavimą, kurį akivaizdžiai atitinka kompensavimo mechanizmas, NVE orientacinė norma atitinkamai taikoma produktyviai naudojamam elektros tinklo turto balansinei vertei, t. y. istorinei jo vertei, atėmus iš jos nusidėvėjimą ⁽¹⁸⁴⁾.

⁽¹⁸¹⁾ NVE informacijos suvestinė Nr. 8/2021, paskiausiai atnaujinta 2021 m. gruodžio 14 d. Šio sprendimo priėmimo metu su informacijos suvestine buvo galima susipažinti adresu <https://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/6c8f4e29-3c0e-418c-a1b4-3d366df1bd71/202119109/3425693>.

⁽¹⁸²⁾ *Ten pat*.

⁽¹⁸³⁾ Pirmiau 181 išnašoje nurodyta NVE informacijos suvestinė Nr. 8/2021.

⁽¹⁸⁴⁾ Pirmiau 180 išnašoje nurodyta NVE informacijos suvestinė Nr. 3/2021.

- (209) Šiuo atžvilgiu ELPA priežiūros institucija atsižvelgė į savivaldybės ir BKK grupės nesutarimą. Kaip nuodyta 3.5 skirsnyje, atrodo, kad, nors nustatant kapitalo bazę savivaldybė ragino taikyti balansinę vertę, BKK grupė pasisakė už turto pakeitimo sąnaudų taikymą. Be to, atrodo, kad šis nesutarimas išliko aptariamam laikotarpiui ir kad todėl kapitalo bazę galėjo būti nustatyta tokiu būdu, kuris neatitinka pakankamos grąžos reguliavimo pagal 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytą kompensavimo mechanizmą.
- (210) Galiausiai iš (69) punkte pristatytų duomenų bazės KOSTRA duomenų matyti, kad 2015–2019 m. laikotarpiu savivaldybės išlaidos buvo didžiausios užregistruotos gatvių apšvietimo išlaidos iš nurodytų dešimties didžiųjų savivaldybių. Nors duomenys nėra pakankamai išsamūs, kad būtų galima daryti išvadą dėl to, kiek užregistruotos išlaidos susijusios su technine priežiūra ir eksploatavimu (a priemone) arba kapitalo sąnaudomis (c priemone), jie rodo, kad BKK grupei kompensuota viršijant tinkamą grąžos lygį.
- (211) Todėl iš visos pateiktos informacijos matyti, kad kompensacija tikriausiai viršijo pagal 1996 m. pirkimo–pardavimo sutartį leidžiamą tinkamą grąžos lygį. Taip, kaip dėl kompensacijos už techninę priežiūrą ir eksploatavimą (a priemonės), tai rodo, kad savivaldybė nesiėmė reikiamų veiksmų užtikrinti, kad būtų laikomasi kompensavimo mechanizmo. Todėl savivaldybė veikė ne taip, kaip privatus pirkėjas.

5.4.6.4. Išvada

- (212) Remdamasi pirmiau išdėstytu vertinimu, ELPA priežiūros institucija daro išvadą, kad BKK grupė palei savivaldybės kelius Bergene esančių savo gatvių žibintų kapitalo sąnaudų atžvilgiu gavo per didelę kompensaciją.
- (213) Nors pateikta informacija patvirtina, kad buvo suteiktas pranašumas, jo sumos ELPA priežiūros institucija nustatyti negali. Į tai atsižvelgta toliau 10 skirsnyje nurodytame vykdomajame rašte sumoms susigrąžinti.

5.5. ATRANKUMAS

- (214) Kad pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį priemonės būtų valstybės pagalba, jos turi būti atrankinės, palaikančios „tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą“.
- (215) Priemonės susijusios su BKK grupės bendrovėmis. Todėl jos yra atrankinės.

5.6. ĮTAKA PREKYBAI IR KONKURENCIJAI

5.6.1. Teisinis kriterijus

- (216) Įmonei suteiktas pranašumas valstybės pagalba pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį yra tik jei jis, palaikydamas „tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti“ ir tik tiek, kiek jis „daro įtaką“ EEE valstybių tarpusavio „prekybai“. Kad šie kriterijai būtų įvykdyti, nebūtina nustatyti, kad konkurencija faktiškai iškraipoma ir kad pagalba daro realią įtaką EEE valstybių tarpusavio prekybai. Pakanka išnagrinėti, ar pagalba galėtų iškraipyti konkurenciją ir daryti įtaką prekybai ⁽¹⁸⁵⁾.
- (217) Su konkurencijos iškraipymu susijusios sąlygos atžvilgiu Valstybės pagalbos sąvokos gairėse nurodyta, kad šį iškraipymą galima atmesti tik jei įvykdytos visos kumuliacinės sąlygos. Šios sąlygos yra tai, kad: a) paslauga teikiama pagal EEE teisės aktus sukurtu teisėto monopolio sąlygomis; b) teisėtu monopolium ne tik panaikinama konkurencija rinkoje, bet ir konkurencija dėl rinkos; c) paslauga nekonkuruoja su kitomis paslaugomis ir d) jei paslaugos teikėjas veikia kitoje konkurencijai atviroje rinkoje, galima atmesti kryžminio subsidijavimo galimybę ⁽¹⁸⁶⁾.

⁽¹⁸⁵⁾ 2019 m. liepos 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) prieš Azienda Napoletana Mobilità SpA*, C-659/17, EU:C:2019:633, 29 punktas ir nurodyta jurisprudencija.

⁽¹⁸⁶⁾ 79 išnašoje nurodytų Valstybės pagalbos sąvokos gairių 188 punktas;

- (218) Naujausioje jurisprudencijoje Teisingumo Teismas rėmėsi lygiaverčiu atitinkamo Europos Komisijos pranešimo dėl valstybės pagalbos sąvokos ⁽¹⁸⁷⁾ punktu. Dėl b sąlygos Teisingumo Teismas pabrėžė, kad nepakanka, jog paslauga būtų teikiama teisėto monopolio sąlygomis. Teisėtas monopolis papildomai turi panaikinti bet kokią galimą konkurenciją dėl teisės tapti išimtiniais paslaugos teikėjais ⁽¹⁸⁸⁾.
- (219) Su įtaka prekybai susijusios sąlygos atžvilgiu pažymėtina, kad ši įtaka daroma, kai pagalba sustiprinama EEE valstybių tarpusavio prekyboje konkuruojančios įmonės pozicija. Vis dėlto pagalbos gavėjas nebūtinai turi dalyvauti šioje prekyboje. Kai EEE valstybė teikia pagalbą įmonei, gali būti išlaikyta arba padidinta vidaus veiklos apimtis, todėl sumažėti kitose EEE valstybėse įsisteigusių įmonių galimybės patekti į rinką. Todėl norint atmesti, kad dėl pagalbos daroma įtaka EEE valstybių tarpusavio prekybai, nepakanka remtis tuo, kad paslaugos yra vietos arba regioninio pobūdžio ⁽¹⁸⁹⁾.

5.6.2. Teisinio kriterijaus taikymas nagrinėjamu atveju

- (220) Nei Norvegijos valdžios institucijos, nei „BKK Veilys“ nenurodė, kad kompensuota veikla buvo vykdoma teisėtai sukurto teisėto monopolio taikymo srityje. Todėl konkurencijos iškraipymo negalima atmesti remiantis pirmiau (217) punkte pakartotomis kumuliacinėmis Valstybės pagalbos sąvokos gairėse nurodytomis sąlygomis.
- (221) Be to, kompensuota veikla apima gatvių žibintų eksploatavimą ir techninę priežiūrą. Surengusi konkursą dėl šių paslaugų, savivaldybė gavo pasiūlymus iš daugelio įvairių įmonių. Be to, Norvegijos viešųjų pirkimų skundų taryboje (norv. KOFA) nagrinėtos kelios bylos, susijusios su šio dalyko sutartimis, dėl kurių buvo arba turėjo būti surengiami EEE konkursai, apie kuriuos turėjo būti pranešama duomenų bazėje TED ⁽¹⁹⁰⁾. Todėl ELPA priežiūros institucija mano, kad Norvegijoje yra sukurtos su gatvių žibintų eksploatavimu ir technine priežiūra susijusių paslaugų rinkos. Be to, šios rinkos apima sutartis, kurios gali būti svarbios visai EEE.
- (222) Kaip nurodyta (54) punkte, BKK grupės bendrovės taip pat veikia keliose kitose rinkose. Nepaisant to, Norvegijos valdžios institucijos negali atmesti, kad buvo kryžmiškai subsidijuojama kita ekonominė veikla.
- (223) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, ELPA priežiūros institucija yra įsitikinusi tuo, kad BKK grupei suteiktais pranašumais gali būti iškraipoma konkurencija, nes sudaromos sąlygos išlaikyti arba didinti savo dalį rinkose.
- (224) Be to, atsižvelgiant į tai, kad Norvegijos vietos valdžios institucijos reguliariai rengė konkursus dėl gatvių žibintų techninės priežiūros ir eksploatavimo sutarčių, rengdamos EEE konkursus, realu, kad kitose EEE valstybėse įsisteigusios įmonės galėtų apsvarstyti galimybę didinti su šia veikla susijusią savo rinkos dalį Norvegijoje. Vis dėlto BKK grupė, naudodamasi jai suteiktais pranašumais, gali išlaikyti arba plėsti savo veiklą šių konkurentų sąskaita. Jei vyko kryžminis subsidijavimas, tai tikriausiai taikoma ir ekonominei veiklai kitose konkurencijai atvirose rinkose.
- (225) Tuo remdamasi ELPA priežiūros institucija mano, kad kompensacijos permoka taip pat gali daryti įtaką prekybai.

⁽¹⁸⁷⁾ Europos Komisijos pranešimą dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos, OL C 262, 2016 7 19, p. 1.

⁽¹⁸⁸⁾ 2019 m. gruodžio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Arriva Italia Srl ir kiti prieš Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti*, C-385/18, EU:C:2019:1121, 57–58 punktai.

⁽¹⁸⁹⁾ 185 išnašoje nurodyto sprendimo INPS 30–31 punktai ir nurodyta jurisprudencija.

⁽¹⁹⁰⁾ 148 išnašoje nurodyti sprendimai bylose 2021/1439, 2021/367 ir 2015/71.

5.6.3. Išvada

- (226) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, ELPA priežiūros institucija daro išvadą, kad kompensacijos permoka gali iškraipyti konkurenciją ir daryti įtaką prekybai.

5.7. Išvada dėl valstybės pagalbos buvimo

- (227) Remdamasi tuo, kas išdėstyta pirmiau, ELPA priežiūros institucija daro išvadą, kad kompensacijos permoka už techninę priežiūrą ir eksploatavimą (a priemonė) ir kapitalo sąnaudas (c priemonė) yra valstybės pagalba pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį.

6. INDIVIDUALI PAGALBA ARBA PAGALBOS SCHEMA

- (228) 3 protokolo II dalies 1 straipsnio d punkte pagalbos schema apibrėžiama kaip „<...> bet kuris teisės aktas, pagal kurį bendrai ir abstrakčiai teisės aktuose apibrėžtomis įmonėms netaikant kitų įgyvendinimo priemonių galima teikti individualią pagalbą, ir bet kuris teisės aktas, pagal kurį vienai arba kelioms įmonėms gali būti teikiama su konkrečiu projektu nesusijusi ir neribotam laikotarpiui skirta pagalba, ir (arba) neriboto dydžio pagalba.“ Sąvoka „individuali pagalba“ apibrėžta to paties straipsnio e punkte kaip „<...> pagalba, kuri skiriama neatsižvelgiant į teikiamos pagalbos, ir pagalba, kurią skiriant atsižvelgiant į teikiamos pagalbos schemą turi būti pranešta.“
- (229) Dėl BKK grupės valdomos infrastruktūros atžvilgiu suteiktos pagalbos pažymėtina, kad, kaip nurodyta 5.4.4.1 ir 5.4.6 skirsniuose, ji apima sumas, kurios viršija pagal 1996 m. pirkimo–pardavimo sutarties 7 skirsnio c punkte nustatytą mechanizmą leidžiamą kompensaciją. Nei Norvegijos valdžios institucijos, nei „BKK Veilys“ nenurodė ankstesnių aktų, pagal kuriuos ši kompensacijos permoka būtų leidžiama.
- (230) Panašiai ir dėl pagalbos, susijusios su savivaldybei priklausančios infrastruktūros technine priežiūra ir eksploatavimu, pažymėtina, kad, kaip nurodyta 5.4.4.2 skirsnyje, Norvegijos valdžios institucijos ir „BKK Veilys“ netvirtino, kad ši kompensacija buvo skirta remiantis aktu, kaip apibrėžta 3 protokolo II dalies 1 straipsnio d punkte. Į tai atsižvelgiant pažymėtina, kad per oficialią tyrimo procedūrą pateiktoje informacijoje nėra požymių, kad pagalba buvo teikta remiantis šiuo aktu.
- (231) Tuo remdamasi ELPA priežiūros institucija daro išvadą, kad aptariama pagalba yra individuali pagalba, apibrėžta 3 protokolo II dalies 1 straipsnio e punkte.

7. PROCEDŪRINIAI REIKALAVIMAI

- (232) 3 protokolo I dalies 1 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad „[a]pie visus ketinimus suteikti ar pakeisti pagalbą ELPA priežiūros institucija turi būti laiku informuojama, kad galėtų pateikti savo pastabas. <...> Atitinkama valstybė narė savo pasiūlytų priemonių neįgyvendina tol, kol priimamas galutinis sprendimas.“
- (233) ELPA priežiūros institucija iš pradžių skundu buvo informuota apie jau suteiktą pagalbą. Todėl pagal 3 protokolo II dalies 1 straipsnio f punktą pagalba yra neteisėta.

8. SUDERINAMUMAS

- (234) EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad, jei nenustatyta kitaip, valstybės pagalbos priemonės yra nesuderinamos su susitarimo veikimu. Norvegijos valdžios institucijos nepateikė argumentų, kad aptariamoms priemonėms yra suderinama pagalba.
- (235) EEE susitarimo 61 straipsnio 2 dalyje pateikta nukrypti leidžianti nuostata netaikoma, nes pagalba nepadedama siekti šioje nuostatoje išvardytų tikslų. Dėl tos pačios priežasties nagrinėjamu atveju netaikomi ir EEE susitarimo 61 straipsnio 3 dalies a ir b punktai.

- (236) 61 straipsnio 3 dalies c punkto atžvilgiu ELPA priežiūros institucija pažymi, kad pagalbos priemonės susijusios su kompensacijos permoka, kuri viršija aptariamai ekonominei veiklai paskatinti būtiną kompensaciją. Iš nusistovėjusios jurisprudencijos matyti, kad pagalba, kuria gerinama jos gavėjo finansinė padėtis, bet kuri nėra būtina 61 straipsnio 3 dalyje nurodytiems tikslams pasiekti, negali būti laikoma suderinama su EEE susitarimu ⁽¹⁹¹⁾. Todėl, kadangi kompensacijos permoka nebuvo būtina nagrinėjamai ekonominei veiklai skatinti, ji yra nesuderinama su EEE susitarimo 61 straipsnio 3 dalies c punktu.
- (237) Dėl EEE susitarimo 59 straipsnio 2 dalyje pateiktos nukrypti leidžiančios nuostatos ELPA priežiūros institucija pažymi, kad, kaip nustatyta 5.4.2.2 skirsnyje, BKK grupės bendrovės aptariamų paslaugų atžvilgiu neturėjo ir neturi vykdyti viešosios paslaugos išpareigojimo. Kadangi kompensacija teikiama ne įmonei, kuriai pavesta teikti VESP, 59 straipsnio 2 dalyje pateikta nukrypti leidžianti nuostata netaikoma.
- (238) Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ELPA priežiūros institucija daro išvadą, kad kompensacijos permokos už techninę priežiūrą ir eksploatavimą (a priemonė) ir kapitalo sąnaudas (c priemonė) negalima pripažinti suderinama su EEE susitarimo veikimu.

9. IŠVADA

- (239) Dėl pirmiau išvardytų priežasčių ELPA priežiūros institucija daro išvadą, kad gatvių žibintų palei savivaldybėje esančius savivaldybės kelius atžvilgiu BKK grupės bendrovėms mokėtos kompensacijos permoka už techninę priežiūrą ir eksploatavimą (a priemonė) ir kapitalo sąnaudas (c priemonė) yra su EEE susitarimo veikimu nesuderinama neteisėta valstybės pagalba.
- (240) Pirmą, kompensacijos permoka už techninę priežiūrą ir eksploatavimą (a priemonė) susijusi su BKK grupės valdoma gatvių apšvietimo infrastruktūra ⁽¹⁹²⁾. Su šia infrastruktūra susijusi kompensacijos permoka apima elementus, viršijančius išlaidas, atitinkančias kompensacijos skyrimo pagal 1996 m. pirkimo–pardavimo sutarties 7 skirsnio c punkte nustatytą mechanizmą reikalavimus.
- (241) Antra, kompensacijos permoka už techninę priežiūrą ir eksploatavimą (a priemonė) susijusi su paslaugomis, teikiamomis savivaldybei priklausančios gatvių apšvietimo infrastruktūros atžvilgiu. Su šiomis paslaugomis susijusi kompensacijos permoka yra lygi sumoms, viršijančioms rinkos kainą, kurią būtų buvę galima gauti atviroje rinkoje.
- (242) Išvada dėl neteisėtos ir nesuderinamos kompensacijos permokos už techninę priežiūrą ir eksploatavimą (a priemonės) apsiriboja laikotarpiu nuo 2016 m. sausio 1 d. BKK grupės valdomos gatvių apšvietimo infrastruktūros atžvilgiu ši kompensacijos permoka mokama toliau. Savivaldybei priklausančios gatvių apšvietimo infrastruktūros atžvilgiu ji apima veiklą, vykdytą iki 2020 m. balandžio 1 d.
- (243) kapitalo sąnaudų kompensavimo (c priemonės) atžvilgiu neteisėta ir nesuderinama valstybės pagalba yra kompensacija, viršijanti pagal 1996 m. pirkimo–pardavimo sutarties 7 skirsnio c punkte nustatytą mechanizmą leidžiamą tinkamą grąžos lygį. Kadangi ši išvada neapsiriboja laikotarpiu nuo 2016 m. sausio 1 d., ji apima visą per dešimties metų senaties terminą skirtos kompensacijos permoką ⁽¹⁹³⁾. Senaties terminas buvo nutrauktas, kai ELPA priežiūros institucija perdavė skundą Norvegijos valdžios institucijoms ir 2017 m. birželio 1 d. raštu paragino jas pateikti dėl jo pastabas ⁽¹⁹⁴⁾.

⁽¹⁹¹⁾ Šiuo atžvilgiu žr. 2008 m. balandžio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nuova Agricast Srl prieš Ministero delle Attività Produttive*, C-390/06, EU:C:2008:224, 68 punktą ir nurodytą jurisprudenciją.

⁽¹⁹²⁾ ELPA priežiūros institucijos supratimu, remiantis pateikta informacija, dabar šie gatvių žibintai priklauso bendrovei „Veilys AS“.

⁽¹⁹³⁾ 3 protokolo II dalies 15 straipsnis. Taip pat žr. 2005 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Scott SA prieš Komisiją*, C-276/03, EU:C:2005:590.

⁽¹⁹⁴⁾ Dokumentas Nr. 858239.

10. SUSIGRAŽINIMAS

- (244) ELPA teismas yra konstatavęs, kad prievolė panaikinti nesuderinamą pagalbą nustatyta siekiant atkurti anksčiau buvusią padėtį ⁽¹⁹⁵⁾. Šis tikslas pasiekiamas, kai gavėjas grąžina paskyrus neteisėtą ir nesuderinamą pagalbą suteiktas sumas, taigi netenka prieš konkurentus turėto pranašumo ⁽¹⁹⁶⁾. Be to, remiantis nusistovėjusia jurisprudencija, nereikalaujama, kad ELPA priežiūros institucija, nurodydama susigrąžinti su EEE susitarimo veikimu nesuderinama pripažintą pagalbą, nustatytų tikslią susigrąžintinos pagalbos sumą ⁽¹⁹⁷⁾.
- (245) 3 protokolo II dalyje pateiktos išsamios susigrąžinimo taisyklės. Laikantis jurisprudencijos, jos 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta ELPA priežiūros institucijos prievolė nurodyti susigrąžinti neteisėtą ir nesuderinamą pagalbą, nebent tai prieštarautų bendriesiems teisės principams. Jame taip pat nurodyta, kad aptariama valstybė turi imtis visų reikiamų priemonių, siekdama susigrąžinti pagalbą, kuri buvo nustatyta kaip nesuderinama.
- (246) Pagal 14 straipsnio 2 dalį susigrąžintina pagalba apima palūkanas, apskaičiuotas nuo tos dienos, kurią gavėjas galėjo disponuoti pagalba, iki jos susigrąžinimo dienos. Be to, kaip nurodyta 14 straipsnio 3 dalyje, susigrąžinimas turi būti vykdomas nedelsiant ir laikantis pagal nacionalinę teisę taikomų procedūrų. Pagal šias nacionalines procedūras sprendimą dėl susigrąžinimo turi būti galima vykdyti nedelsiant ir veiksmingai.
- (247) Papildomos su susigrąžinimu susijusios įgyvendinimo nuostatos įtrauktos į 2004 m. liepos 14 d. sprendimą Nr. 195/04/COL ⁽¹⁹⁸⁾. ELPA priežiūros institucija taip pat yra paskelbusi Gaires dėl neteisėtos ir nesuderinamos pagalbos susigrąžinimo ⁽¹⁹⁹⁾.
- (248) Todėl, remdamasi pirmiau išdėstytu vertinimu ir laikydamasi pirmiau nurodytų neteisėtos ir nesuderinamos pagalbos susigrąžinimo sąlygų, ELPA priėmė šį sprendimą.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Gatvių žibintų palei savivaldybėje esančius savivaldybės kelius atžvilgiu BKK grupės bendrovėms mokėtos kompensacijos permoka už techninę priežiūrą ir eksploatavimą (a priemonė) ir kapitalo sąnaudas (c priemonė) yra su EEE susitarimo veikimu nesuderinama neteisėta valstybės pagalba.

⁽¹⁹⁵⁾ 128 išnašoje nurodyto sprendimo *Lichtenšteino Kunigaikštystė ir kiti* 142 punktas; 2012 m. spalio 8 d. ELPA teismo sprendimo sujungtose bylose E-10/11 ir E-11/11 *Hurtigruten ASA prieš ELPA priežiūros instituciją*, [2012] ELPA teismo ataskaita, p. 758, 286 punktas.

⁽¹⁹⁶⁾ 1999 m. birželio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Belgija prieš Komisiją*, C-75/97, EU:C:1999:311, 64–65 punktai; sprendimo sujungtose bylose E-5/04, E-6/04 ir E-7/04 *Fesil ir Finnford, PIL ir kiti ir Norvegija prieš ELPA priežiūros instituciją*, [2005] ELPA teismo ataskaita, p. 121, 178 punktas; 2002 m. kovo 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-310/99, EU:C:2002:143, 98 punktas.

⁽¹⁹⁷⁾ Žr. toliau 199 išnašoje nurodytų Gairių dėl neteisėtos ir nesuderinamos valstybės pagalbos susigrąžinimo 36 punktą su nuorodomis į 2000 m. spalio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-480/98, EU:C:2000:559, 25 punktą ir 1988 m. vasario 2 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Kwekerij Gebroeders van der Kooy BV ir kiti prieš Komisiją*, sujungtos bylos C-67/85, C-68/85 ir C-70/85, EU:C:1988:38. Taip pat žr. 2014 m. vasario 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *MEDIAset SpA prieš Ministero dello Sviluppo economico*, C-69/13, EU:C:2014:71, 21 punktą su nuorodomis į jurisprudenciją.

⁽¹⁹⁸⁾ 2004 m. liepos 14 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimas Nr. 195/04/COL dėl įgyvendinimo nuostatų, nurodytų ELPA valstybių susitarimo dėl priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo įsteigimo 3 protokolo II dalies 27 straipsnyje, OL L 139, 2006 5 25, p. 37, ir EEE priedas Nr. 26/2006, 2006 5 25, p. 1, su pakeitimais, padarytais 2008 m. gruodžio 17 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimu Nr. 789/08/COL, kuriuo keičiamas Kolegijos sprendimas Nr. 195/04/COL dėl įgyvendinimo nuostatų, nurodytų ELPA valstybių susitarimo dėl priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo įsteigimo 3 protokolo II dalies 27 straipsnyje dėl standartinių pranešimo apie pagalbą formų, OL L 340, 2010 12 22, p. 1, ir EEE priedas Nr. 72/2010, 2010 12 22, p. 1.

⁽¹⁹⁹⁾ 2008 m. gruodžio 17 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimas Nr. 788/08/COL, šešiasdešimt septintąjį kartą iš dalies keičiantis procedūrinę ir esminę taisyklę valstybės pagalbos srityje, įtraukiant naują skyrių dėl neteisėtos ir nesuderinamos valstybės pagalbos susigrąžinimo, OL L 105, 2011 4 21, p. 32–78, ir EEE priedas Nr. 23/2011, 2011 4 21, p. 1. Gairės atitinka Komisijos pranešimą dėl veiksmingo Komisijos sprendimų, kuriais valstybėms narėms nurodoma susigrąžinti neteisėtą ir nesuderinamą valstybės pagalbą, įgyvendinimo, OL C 272, 2007 11 15, p. 4.

2 straipsnis

Pirma, kompensacijos permoka už techninę priežiūrą ir eksploatavimą (a priemonė) susijusi su BKK grupės valdoma gatvių apšvietimo infrastruktūra. Su šia infrastruktūra susijusi kompensacijos permoka apima elementus, viršijančius išlaidas, atitinkančias kompensacijos skyrimo pagal 1996 m. pirkimo–pardavimo sutarties 7 skirsnio c punkte nustatytą mechanizmą reikalavimus.

Antra, kompensacijos permoka už techninę priežiūrą ir eksploatavimą (a priemonė) susijusi su paslaugomis, teikiamomis savivaldybei priklausančios gatvių apšvietimo infrastruktūros atžvilgiu. Su šiomis paslaugomis susijusi kompensacijos permoka yra lygi sumoms, viršijančioms rinkos kainą, kurią būtų buvę galima gauti atviroje rinkoje.

3 straipsnis

Kapitalo sąnaudų kompensavimo permoka (c priemonė) apima kompensaciją, viršijančią pagal 1996 m. pirkimo–pardavimo sutarties 7 skirsnio c punkte nustatytą mechanizmą leidžiamą pakankamą grąžos lygį.

4 straipsnis

Išvada dėl neteisėtos ir nesuderinamos kompensacijos už techninę priežiūrą ir eksploatavimą (a priemonės) permokos galioja tik laikotarpiui nuo 2016 m. sausio 1 d. BKK grupės valdomos gatvių apšvietimo infrastruktūros atžvilgiu ši kompensacijos permoka mokama toliau. Kompensacijos už savivaldybei priklausančios gatvių apšvietimo infrastruktūros permoka apima veiklą, vykdytą iki 2020 m. balandžio 1 d.

5 straipsnis

Neteisėta ir nesuderinama pagalba pripažintas kapitalo sąnaudų kompensavimas (c priemonė) apima visas per 3 protokolo II dalies 15 straipsnyje nurodytą dešimties metų senaties terminą skirtas kompensacijos permokas. Šis senaties terminas buvo nutrauktas, kai ELPA priežiūros institucija perdavė skundą Norvegijos valdžios institucijoms ir 2017 m. birželio 1 d. raštu paragino jas pateikti dėl jo pastabų.

6 straipsnis

Norvegijos valdžios institucijos imasi visų būtinų priemonių, kad susigrąžintų 1, 2, 3, 4 ir 5 straipsniuose nurodytą neteisėtą ir nesuderinamą pagalbą.

Susigrąžintina pagalba apima palūkanas ir sudėtines palūkanas, apskaičiuotas nuo tos dienos, kurią gavėjas galėjo disponuoti pagalba, iki jos susigrąžinimo dienos. Palūkanos apskaičiuojamos remiantis iš dalies pakeisto ELPA priežiūros institucijos sprendimo Nr. 195/04/COL 9 straipsniu.

7 straipsnis

Susigrąžinimas vykdomas nedelsiant ir laikantis pagal Norvegijos nacionalinę teisę nustatytų procedūrų, su sąlyga, kad pagal jas šį sprendimą galima vykdyti nedelsiant ir veiksmingai.

Norvegijos valdžios institucijos privalo užtikrinti, kad pagalbos susigrąžinimas būtų įgyvendinamas per keturis mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą dienos.

8 straipsnis

Per du mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą dienos Norvegijos valdžios institucijos ELPA priežiūros institucijai pateikia šią informaciją:

1. visą susigrąžintiną sumą (pagrindinę sumą ir susigrąžinimo palūkanas);

2. datas, kuriomis susigrąžintinos sumos buvo perduotos aptariamoms BKK grupės bendrovėms;
3. padarytos pažangos ir priemonių, kurių buvo imtasi vykdam šį sprendimą, ataskaitą.

9 straipsnis

Jei Norvegijos valdžios institucijos susidurtų su dideliais sunkumais, dėl kurių jos negalėtų laikytis kurio nors iš 7 ir 8 straipsniuose nustatytų terminų, jos apie šiuos sunkumus privalo pranešti ELPA priežiūros institucijai. Norvegijos valdžios institucijoms pateikus tinkamą pagrindimą, ELPA priežiūros institucija, vadovaudamasi lojalaus bendradarbiavimo principo, šiuos terminus gali pratęsti.

10 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Norvegijos Karalystei.

ELPA priežiūros institucijos vardu

Arne RØKSUND
Pirmininkas
Atsakingasis kolegijos narys

Stefan BARRIGA
Kolegijos narys

Árni Páll ÁRNASON
Kolegijos narys

Melpo-Menie JOSÉPHIDÈS
Už teisinius ir vykdomuosius reikalus atsakinga direktorė,
kontrasignuojanti sprendimą
